

NRK

METODERAPPORT SKUP 2020

GUDS UTVALDE

Sosial kontroll, rike ledere og utlevering av seksuelle detaljer.
NRK har undersøkt flere kristne, lukkede trossamfunn.

BRENNPUNKT Inger Sunde, Harald Eraker,
Ole Jørgen F. Kolstadbråten og Bjørn Olav Nordahl

SAMMENDRAG	1
INNLEDNING	1
1. KILDEUNIVERSET	2
1.1. <i>Sakte, sakte</i>	3
1.2. <i>«Født inn i den fulle sannhet»</i>	4
1.3. <i>Sjelesorg eller kildesamtaler?</i>	5
1.4. <i>Ekssjefen snakker</i>	6
1.5. <i>Piker, sinnssykdom og salmesang</i>	6
1.6. <i>Rett til retten</i>	7
1.7. <i>I rommet mellom svart og hvitt</i>	7
1.8. <i>Lederne lot seg ikke lede inn i fristelse</i>	8
1.9. <i>Den store spagaten</i>	8
2. FINGRENE I KOLLEKTBØSSA?	9
2.1. <i>Utfordrende fordringer</i>	9
2.2. <i>E-poster til glede og besvær</i>	10
2.3. <i>Enkle gullfunn</i>	10
2.4. <i>Hele verden som lekegrind</i>	11
2.5. <i>En gamechanger</i>	11
2.6. <i>Hopping i skatteparadis</i>	12
2.7. <i>Kløppere på Kypros</i>	12
2.8. <i>Den totale henleggelse?</i>	13
3. DAVID MOT GOLIAT?	14
3.1. <i>To virkeligheter</i>	14
3.2. <i>Be så skal dere få</i>	14
3.3. <i>Hva sier underteksten?</i>	15
4. OG SÅ KOM MOSSAD PÅ BANEN ...	15
4.1. <i>Har noen sett Kåre Smith?</i>	16
4.2. <i>Når setter vi punktum?</i>	16
4.3. <i>Om å intervju seg selv</i>	17
4.4. <i>Smake vår egen medisin ...</i>	17
4.5. <i>Lekker Marienlyst som en sil?</i>	18
4.6. <i>På fylla med kilden?</i>	18
4.7. <i>What's in it for Jonathan?</i>	18
4.8. <i>En plutselig strøm av «velvillighet»</i>	19
5. AVSLØRINGER	19
6. PUBLISERING OG KONSEKVENSER	20
7. VEDLEGG:	20
7.1. <i>Hovedpubliseringer</i>	0
7.2. <i>Delpubliseringer</i>	1
7.3. <i>Podkasten «Fra Kåre» 3. mars 2020</i>	3
7.4. <i>Seertall for Guds utvalde i NRK TV</i>	4
7.5. <i>Søknad om filmtillatelse</i>	5
7.6. <i>Bekreftelse på eierskap</i>	5
7.7. <i>Oppfølginger i Stortinget</i>	6
7.8. <i>Publiseringer og oppfølginger av andre</i>	6

GUDS UTVALDE

Innsendere:

Inger Sunde, Harald Eraker, Ole Jørgen F. Kolstadbråten og Bjørn Olav Nordahl

Arbeidsledere:

Cecilie Ellingsen
Martin Gaarder

Redaktør:

Frank Gander

Redaksjon:

NRK Brennpunkt

Kontaktperson:

NRK Brennpunkt ved Cecilie Ellingsen - cecilie.ellingsen@nrk.no

Publisert:

November 2020

Takk til:

Ragnhild Merete Kløften, Anne Linn Kumano-Ensby, Merethe Åsegård, Arnt Egil Andreassen, Tarjei Leer-Salvesen, Svend Even Hærra, Kari Anne Lang-Ree og Per Arne Kalbakk for viktige bidrag i arbeidsprosessen.

Lenke til alle publiserte saker ligger som vedlegg til metoderapporten.

SAMMENDRAG

NRK Brennpunkt har gjennom en TV-serie på tre episoder og flere nettsaker fokusert på interne forhold i noen kristne menigheter som mottar offentlig økonomisk støtte. Overordnet har vi avdekket og dokumentert hvordan negativ sosial kontroll, fryktretorikk, kvinneundertrykkelse og isolasjon blir brukt for å styre medlemmene.

I BCC/Smiths Venner har vi dokumentert hvordan toppledere fikk låne penger privat i menighetsbanken i strid med utlånsreglene. Disse lederne ble samtidig svært rike gjennom kompliserte og lukkede selskapsstrukturer med bånd til internbanken. Parallelt med dette har medlemmer i BCC stått fram og fortalt om økonomisk kontroll, fryktretorikk, sterk negativ sosial kontroll gjennom nære relasjoner, og manglende ytringsfrihet i menigheten.

NRK Brennpunkt har dokumentert øyeblikket og rettsforhandlingene hvor lederne i Jehovas vitner offentlig har beskrevet de interne rettsprosessene i menigheten. Samtidig har unge, sterke karakterer gitt TV-seerne innblikk i hvordan de er blitt utsatt for «avhør» om livets mest intime sider og vi har dokumentert Jehovas vitners praksis med å lagre sammendrag fra slike avhør.

I de to grunnskolene drevet av Guds menighet i Lofoten har vi vist tydelige eksempler på hvordan barn er blitt isolert fra lokalsamfunnet – på statens regning. Vi har også vist hvordan det statlige tilsynet ble gjennomført ved skolene: Kun skriftlig – uten at direktoratet besøkte skolene eller at barna ble spurt om hvordan de egentlig hadde det på skolen.

TV-serien har skapt et betydelig engasjement og har preget den offentlige samtalen i Norge i lang tid.

INNLEDNING

«Tros- eller livssynssamfunn som utfører, oppfordrer til eller uttrykker støtte til handlinger som utgjør en alvorlig krenkelse av andres rettigheter og friheter, kan nektes tilskudd etter § 4. Samfunn som organiserer eller oppmuntrer til oppvekstvilkår for barn som er klart skadelige, skal nektes tilskudd.»

Da den nye trossamfunnsloven ble sendt ut på høring i 2017, handlet mye av debatten om negativ sosial kontroll, kvinnediskriminering og antidemokratiske holdninger i muslimske trossamfunn. Men hvordan stod det til i kristne trossamfunn? Ville de bli rammet av lovforslaget som skulle opp i Stortinget våren 2020?

Utfordringen: Kunne vi undersøke dette ved å komme på innsiden av lukka, kristne miljø som fikk offentlig støtte?

Ambisjonen: Å få følge et medlem som stod på vippepunktet mellom å bli i trossamfunnet eller gå ut, for å få fram refleksjoner rundt en verden man har vokst opp i og en verden utenfor.

I 2020 ga staten i underkant av 410 millioner i støtte til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke. I tillegg fikk de 88 livssynsskolene i landet i underkant av 1,2 milliarder kroner i støtte. 86 av disse er kristne.

Det sentrale spørsmålet i begynnelsen av prosjektet var:

Hva skal det norske samfunnet akseptere og finansiere i trosfrihetens navn?

Vi starta bredt i mars 2019. Vi undersøkte flere kristne trossamfunn, blant andre Jesu Kristi kirke (Mormonerne), Menigheten Samfundet, Det Almindelige Samfund, pinsemenigheter, Jehovas vitner, Smiths venner (BCC), Guds menighet og andre, små sektlignende menigheter.

Vi hadde personlige møter med avhoppere, medlemmer, ledere, religionsvitere og psykologer med kompetanse på tro og psyke. Fædrelandsvennen, Dagens Næringsliv, Tønsbergs Blad, TV 2 og Vårt Land har drevet god, kritisk journalistikk på deler av virksomheten til de ulike trossamfunnene vi vurderte. Vi har fått innsikt og har bygget vår videre research på mye av dette arbeidet. Vi gjorde følgende vurderinger i denne fasen:

- Vi trengte kunnskap om de enkelte menighetenes tro og lære. Vi ønsket å vise respekt, men også vinne kildenes tillit. Derfor ble det viktig å sette seg inn i ord og begreper, læresetninger og bibeltolkning- og forståelse.
- Vi ønsket å forstå mer av både det indre og ytre presset som oppstår når et menneske velger å forlate et miljø som har vært sentralt for vedkommende.
- Vi ville forstå hvorfor noen velger å bli i slike miljøer til tross for både tvil og mistillit.
- Vi ønsket å kartlegge hvilke menigheter som kunne ha utfordringer med forslaget til ny tros- og livssynslov.

Samtalene ga oss flere mulige spor å følge. Men vi endte opp med ett overordna tema som gikk igjen i alle miljøene: *Negativ sosial kontroll*. Vi mener dette er betydelig underkommunisert i samfunnsdebatten om kristne miljøer, og bestemte oss derfor for å ha dette som det overordna spørsmålet i hele prosjektet:

Hvordan brukes negativ sosial kontroll og hvilke konsekvenser får det for det enkelte menighetsmedlemmets oppvekst, økonomi og familie- og trosliv?

Til slutt endte vi opp med tre ulike menigheter vi ønsket å undersøke nærmere:

1. KILDEUNIVERSET

Tilgang til kilder er avgjørende for å forstå hvordan mennesker har det i lukkede kristne trossamfunn. For hvor mye vet egentlig storsamfunnet om oppvekstmiljø og levekår i slike grupperinger? Hvor mye er basert på fakta og vitnemål fra dem som selv er eller nylig har vært medlemmer – og hvor mye er basert på fordommer og antagelser?

Brennpunkts mål var å komme i kontakt med så mange medlemmer av de aktuelle trossamfunnene som mulig. Det er enkelt å høste applaus i offentligheten når man undersøker det som kan oppfattes som «sære» miljøer. Men vi ønsket å nå de som er på innsiden, og lage nyanserte programmer, der publikum også får høre deres tro og tvil.

I tillegg var vi opptatt av å få kontakt med mennesker som *nylig* hadde hoppet av eller blitt presset ut av trossamfunnene. Vi ønsket å dokumentere hvordan forholdene er i disse trossamfunnene per i dag – ikke for flere titalls år siden.

Basert på researchen vi hadde gjort, visste vi at mange av de vi prøvde å få kontakt med:

██████ lever i et lukket miljø med sterke lederskikkelser, noe som gjerne medfører sosiale kontrollmekanismer og frykt.

██████ generelt er skeptiske til media – og spesielt til Brennpunkt, kjent for å lage kritiske programmer.

██████ risikerer å ødelegge relasjoner til familie og venner hvis de åpent og ærlig forteller om eventuelle kritikkverdige forhold i trossamfunnet.

Så hvordan gikk vi fram for å opprette kontakt, på tross av disse hindringene?

1.1. Sakte, sakte

██████ Et sted på Østlandet går Brennpunkts journalist med en kilde i skogen. Det er høsten 2019. Møtet ble avtalt ved at kilden hadde sendt et «?» til oss på SMS. Det var signal om at kilden var alene, og vi kunne avtale hvor vi skulle møtes – her inne i skogen fritt for andre mennesker.

██████ En annen kilde ringer Brennpunkts journalist, for å be om et møte samme dag, høsten 2020. Kilden trenger så fort som mulig å fortelle noe viktig, men ville ikke ta det over telefon av frykt for at vedkommende var overvåket av trossamfunnets ledelse. Kilden tør verken å komme til NRK eller hjem privat til journalisten. Alternativet blir en flere timers uforstyrret vandring langs fjorden.

██████ Brennpunkts team sitter i en bil på en parkeringsplass. En kilde kommer gående og setter seg inn i baksetet. Den dag i dag vet vi fremdeles ikke navnet på vedkommende. Ei heller har vi kildens telefonnummer eller adresse. Vedkommende opprettet en Facebook-profil med dekknavn og kontaktet Brennpunkt via denne våren 2020. Via Facebook avtalte vi møtet.

██████ Det banker forsiktig på døra til hotellrommet en tidlig morgen. Brennpunkts journalist åpner opp og lar kilden komme inn. Det er høsten 2019 i en mindre by et sted i Norge. Kilden har mye viktig informasjon fra innsiden av trossamfunnet, men tør verken møte oss hjemme hos seg eller på offentlige steder. Byen er liten og gjennomiktig, noen kan få øye på vedkommende.

Arbeidet med «Guds utvalde» har med tydelighet vist at det finnes mennesker i kristne miljøer som lever under sterk sosial kontroll. I BCC uttrykte kildene at medlemmene ble styrt gjennom «De tre F-ene»: Frykt, finans og familie. Særlig finans-påstanden motiverte oss til å følge pengene i dette kirkesamfunnet. For hvis folk var «bundet til masten» rent økonomisk, hvor lett var det da å bryte ut? Hvilken sammenheng var det mellom medlemmenes private donasjoner og dugnadsinnsats og ledernes private rikdom? Skygget pengemaset for den åndelige forkynnelsen og opplevelsen?

Frykten for reaksjoner og represalier gjorde kontakt med kilder i alle de aktuelle trossamfunnene svært krevende. Og det ikke bare for nåværende medlemmer, men også mennesker som nylig har gått ut eller blitt ekskludert.

Likevel var det noen som valgte å stille åpent i Brennpunkts ulike publiseringer. Andre våget å stille anonymt. Ikke minst var det mange som fortrolig delte av sine meninger og erfaringer, uten at de deltok i dokumentarserien eller på andre publiseringsplattformer. Sistnevnte gruppe med kilder var uhyre viktig for å kunne underbygge og kontrollere det de som sto åpent fram fortalte. I ett tilfelle

hadde vi også kontakt med et helt vanlig menighetsmedlem vi ikke selv visste navnet på. I slike tilfeller måtte informasjonen saumfares og sjekkes mot flere alternative kilder.

Fra det første møtet med to unge kvinner fra Jehovas vitner våren 2019, utvidet vårt kildenett seg. Kilder vi snakket med tipset oss om nye kilder. I alle de aktuelle trossamfunnene fikk vi gode kilder som med iver forsøkte å overtale andre til å snakke med oss, enten de var avhoppere eller fremdeles medlemmer.

Til sammen har Brennpunkt hatt kontakt med i underkant av 100 slike kilder fra de aktuelle trossamfunnene. En stor andel fikk vi kontakt med gjennom «jungeltelegraf», og da var tid avgjørende. Det gikk ett og et halvt år fra prosjektet startet våren 2019 til serien ble vist i november 2020, og kildeomfanget vokste jo nærmere deadline vi kom.

Det siste halvåret før sending begynte kilder å kontakte Brennpunkt av seg selv, fordi de hadde hørt rykter om at vi holdt på å lage program om deres trossamfunn. En av disse kildene ble en viktig stemme [i artikkelen om de interne domstolene i Jehovas vitner](#), der «Linda» beskriver hva som skjedde da hun fortalte de eldste i menigheten at hun hadde blitt voldtatt.

Det finnes mange grupper på sosiale medier der medlemmer og ikke-medlemmer diskuterer erfaringer fra sin oppvekst i ulike menigheter. Slike grupper spredte ryktet om arbeidet med «Guds utvalde» lenge før publisering. En viktig kilde til diskusjoner knyttet til BCC (Smiths Venner) fant vi på Facebook, under navnet «[Om Smiths Venner](#)». Her erfarte vi at både medlemmer og avhoppere diskuterte problemstillinger som var relevant for våre programmer. Dette forumet ga oss også nye kilder. Også nettsamfunn som Reddit hjalp oss å få innblikk i hva medlemmer og avhoppere tenker om sine trossamfunn. Eksempler på grupper som var relevante for oss er [r/exjw](#) og [r/mormon](#).

Én ting var å oppnå den første kontakten i form av å få et navn og et telefonnummer eller adresse. En helt annen ting var å oppnå tillit og få kilder til å stille opp og fortelle om sine erfaringer fra de aktuelle trossamfunnene. Her har selve urmetoden, kildepleie og kildekontakt over tid, vært avgjørende for å lykkes. Ting tar som kjent tid, tillit enda mer.

1.2. «Født inn i den fulle sannhet»

Ett av de første kildemøtene skulle fortelle oss noe avgjørende. Gjennom Hilde Langvann i Hjelpekilden fikk vi våren 2019 møte to unge kvinner som nylig hadde forlatt Jehovas vitner. Deres beretninger om sosial kontroll, kvinneundertrykking og frykt gjorde sterkt inntrykk. Men like viktig var deres felles formaning om at vi ikke måtte formidle noe feil eller unøyaktig om Jehovas vitners teologi. Slike feilskjær ville ifølge kvinnene brukes av ledelsen i Jehovas vitner overfor sine medlemmer til å avfeie Brennpunkts programmer som «useriøse» og «ondskapsfulle».

For betyr Harmageddon hos Jehovas vitner det samme som dommedag i andre kristne sammenhenger? Hva betyr englene i Johannes Åpenbaring for livet til medlemmene i Guds Menighet i Lofoten i dag? Og hvilken rolle har egentlig den åndelige lederen hos BCC? I månedene som fulgte brukte derfor Brennpunkts team mye tid på å sette seg inn i de aktuelle trossamfunnenes teologi og historikk, gjennom å lese deres egne publikasjoner på nett og papir, hente inn originalskrifter fra Nasjonalbiblioteket, norske og amerikanske avisbaser, og å samtale med fagfolk som har studert trossamfunnene.

Men viktigst av alt var kildesamtalene vi hadde med medlemmer og utstøtte/avhoppere. Det har vært en klar fordel å møte disse kildene med kunnskap om teologi og historikk. Ikke minst gjelder dette for

kildene som fremdeles er medlemmer i de aktuelle trossamfunnene. Deres skepsis til omverdenen bygger, slik vi opplevde det, ofte på negative erfaringer med journalister som «ikke har peiling» på hva de egentlig tror på. Det har i tillegg vært en fordel at flere i Brennpunkts team selv har bakgrunn fra kristne trossamfunn og organisasjoner. Forutsetningen for å forstå og kommunisere med kildene om Bibelen, kristne verdier og deres tro var dermed i utgangspunktet bedre.

Ett lite eksempel: Brennpunkt har hatt mange lange samtaler med kilder som har vært veldig usikre på om de skulle tørre å stå fram med sine historier. Vi har da ved noen anledninger sitert det bibelske uttrykket «å sette sitt lys under en skjepp», basert på Matteus 5:15. Gjenkjennelsen av bibelverset og dets betydning var umiddelbar hos kildene: Lyset må ikke skjules. Sannheten om det indre livet i trossamfunnet må fram i lyset.

Vår erfaring var at kunnskap om Bibel og tro bidro til at kilder var positive til å opprettholde kontakt over lengre tid. Noe som igjen førte til en tillit mellom oss og kilder hvor også vanskelige erfaringer om tro og tvil kunne diskuteres og deles. Det har også vært viktig at vi fra første stund har sagt at vi ikke er ute etter å ta noen for deres tro eller overbevisning. Vi har sagt og ment at vi respekterer trosfriheten og at vi ønsker å forstå deres trosgrunnlag og hvordan den enkelte kilde opplever eller har opplevd sin oppvekst og bakgrunn.

1.3. Sjelesorg eller kildesamtaler?

At mange av våre kilder levde i frykt og under negativ sosial kontroll, gjorde at det var viktig hvordan vi tilnærmet oss dem. Og hvordan vi håndterte den berg-og-dal-bane av følelser kildene gjennomgikk under arbeidet.

- a. Første kontakt med kildene var som regel per telefon. Vi presenterte oss, fortalte hva prosjektet dreide seg om og hvordan Brennpunkt jobber. Så ba vi om en bakgrunnssamtale om deres opplevelser og erfaringer fra trossamfunnene. Dette skulle skje i fortrolighet, ingen opptak og ingenting skulle siteres. Utgangspunktet var helt åpne, konkrete spørsmål som «hvordan opplevde du å vokse opp i trossamfunnet», «hvilke minner har du fra møtene i trossamfunnet» og «hva lærte dere om på privatskolen til trossamfunnet».
- b. Mange kilder hadde veldig mye på hjertet. Det gjaldt til dels svært traumatiske opplevelser fra trossamfunnene, som overgrep, utstøtelse, utenforskap, angst og ensomhet. Flere av kildene uttrykte at de knapt hadde snakket med andre om disse tingene før. Samtalene med kildene fikk derfor elementer av sjelesorg. Igjen var det i flere sammenhenger en fordel med kunnskap om trossamfunnets teologi eller egen erfaring fra kristne sammenhenger. Regelen var at vi måtte regne med mange timers samtaler med kildene, enten de foregikk på telefon eller ansikt til ansikt.
- c. Det var ikke sjeldent under arbeidet at vi opplevde etiske dilemmaer. Ønsket om å få folk fra innsiden av trossamfunnene til å stå fram var på den ene siden en sterk drivkraft for oss. På den andre siden sto mange av våre kilder i en veldig vanskelig situasjon, hvor deltagelse for eksempel ville kunne føre til brudd med familie og venner. I dette dilemmaet var det klart for oss at hensynet til kilden måtte veie tyngst. Da Per Olav som hovedperson i episoden om BCC underveis sa at han var i tvil og overveide å trekke seg fra dokumentaren, var vi klare på at vi ville respektere det han kom fram til. Andre ganger måtte vi selv ta et etiske valg. En ung kvinne ønsket å stille opp i Brennpunkt. Men vi opplevde at det var riktigere å beskytte henne mot offentlighetens lys og deltakelse i Brennpunkt.
- d. Neste skritt var å finne ut om kildene kunne tenke seg å dele sine opplevelser og meninger i programmene våre. Selv om telefon, e-post og sosiale medier er viktige kommunikasjonsmidler, erfarte vi at den beste og viktigste formen for videre kontakt med kilder var å fysiske møte dem ansikt til ansikt. Et eksempel: Gjennom telefonsamtaler prøvde vi

å få et ja fra medlemmer av Guds Menighet i Lofoten. Men de nølte og var skeptiske til å la seg intervju. Under en reise til Lofoten oppsøkte vi kildene. Britt Karin var på jobb på Kiwi, så vi dro dit og fikk noen ord med henne. Hun sa ja til at vi kunne treffe henne i lunsjen. Da fikk vi tid til å bli bedre kjent og forklare prosjektet. Hun inviterte oss hjem etter jobb, men visste fremdeles ikke om hun ville stille til noe intervju. Først da vi kom dit, sa hun og mannen ja til å stille. Det samme erfarte vi med «Rune». I begge tilfellene løsnet det først da vi møtte kildene personlig. Dette ble avgjørende for at seerne fikk høre hva Guds menighets medlemmer selv tenkte om alt fra trosspørsmål til beskyldningene om at deres barn ble utsatt for isolasjon og sosial kontroll.

- e. En annen viktig faktor vi mener bidro til å få folk til å stille, var vårt løfte om at de skulle få se igjennom det vi brukte av dem i programmet – i god tid før publisering. Vi sa at dette var deres historier, som de eide. Dersom de oppdaget feil, eller at vi hadde tatt med uttalelser som de angret på, ville vi rette opp dette.
- f. Frykt for negative reaksjoner fra familie, medlemmer eller ledelsen i menighetene var et gjennomgående tema i kildearbeidet. Kilder fortalte om trusler rettet mot dem selv eller familiemedlemmer. En kilde fikk vite at det ville få «alvorlige konsekvenser» dersom mannen stilte opp i Brennpunkt. En annen hadde sagt ja til å stille, men trakk seg sent i prosessen. Kilden hadde fått beskjed om at hvis vedkommende stilte, ville søsknene bryte kontakten.

1.4. Ekssjefen snakker

En av kildene våre skilte seg spesielt ut. Det var nederlenderen Jonathan van der Linden, tidligere medlem i BCC og i praksis sjef for menighetens internbank, BCCF. Dette var en kontroversiell kilde, som hadde egeninteresse i å forsvare et underslag på 8 millioner euro og dra med seg andre i fallet. Vi fikk som første medium i verden et intervju med Van der Linden høsten 2019 og valgte å gjennomføre det. Vi valgte også å kommunisere med ham fram til sommeren 2020, da han brøt kontakten med Brennpunkt.

Van der Linden satt på mye verdifull informasjon og innsikt i de intrikate investeringene og pengeoverføringene som han og flere av trossamfunnets ledere hadde vært involvert i. Dessuten var det i seg selv interessant og relevant å dekke straffesaken i Nederland som pågikk mot Van der Linden, fordi den åndelige lederen Kåre J. Smith, og hans nære medarbeider Bernt Aksel Larsen, var dratt inn i saken som vitner. Det ville sannsynligvis dryppe verdifull informasjon fra denne etterforskningen. Samtidig ble det uhyre viktig for oss å kontrollere informasjonen og påstandene vi fikk fra Van der Linden opp mot annen dokumentasjon, og at han ble stilt kritiske spørsmål. Han var en rutinert «spiller», hadde advokatbistand i møtet med oss og visste hva han sa ja til å være med på.

Et viktig prinsipielt dilemma vi sto i var da Van der Linden, gjennom sin advokat, kort tid før publisering krevde å få trekke intervjuet han hadde gjort med Brennpunkt. (Se kap. 4)

1.5. Piker, sinnssykdom og salmesang

I Lofoten baserte det vesle trossamfunnet Guds menighet sin tro og deler av skolepensumet på den avdøde Aanen Reinertsens liv og lære. Det var viktig for oss å forstå hans teologi, og vi startet undersøkelser rundt ham. På Nasjonalbiblioteket fikk vi leid tre av hans skrifter, «Tempelsvøben», «Det evige evangelium» og «Domsbasunen». Utover dette var det lite informasjon om grunnleggeren. Etter sigende ville han ikke bli fotografert, så vi fant aldri noen bilder av ham. Vi laget en tidslinje over hans liv og skaffet oss i stedet bildemateriale fra steder han har vært. Vi hadde særlig nytte av Nasjonalbibliotekets digitalarkiv med norske aviser og den amerikanske databasen Newspapers.com.

Under dette researcharbeidet kom vi over en straffesak som viste seg å være lagret i sin helhet i Statsarkivet i Kristiansand. Den var over 500 sider, og for stor til å kopiere og sende over til oss. Vi ba

vår daværende kollega i Kristiansand, Tarjei Leer-Salvesen, ta turen til arkivet og gå gjennom materialet. Han kunne fortelle om en omfattende straffesak, der Reinertsen stod tiltalt for misbruk av kvinner, overgrep mot barn, blasfemi og barnemishandling. Han døde før dom falt i saken.

Hva visste medlemmene om sin leders fortid? Vi kunne lese detaljerte avhør med kvinner som hadde blitt utsatt for seksuelle overgrep. Vedlagt i straffesaken lå også innskrivningsjournaler og psykiatriske rapporter fra Gaustad sinnssykeasyl. Dette var oppsiktsvekkende funn og viktig dokumentasjon. Nyttig ikke bare for å ha kontroll på faktaene om menighetens opprinnelse, men også verdifull ballast i møte med kildene.

Noen av dem hadde selvsagt hørt deler av historiene om Reinertsen, men avfeide det med at Reinertsen var utsatt for forfølgelse. Vi kunne fortelle at vi faktisk hadde lest alle papirene i straffesaken mot menighetens grunnlegger. Samtidig var timingen avgjørende. Dette er ikke noe du trekker fram i det første kildemøtet, men snarere mot slutten av prosessen da tillit er bygget og det er lettere å snakke om kompliserte forhold.

1.6. Rett til retten

Tarjei Leer-Salvesen hadde i Fædrelandsvennen tidligere skrevet om og avdekket forhold rundt de interne domstolene i Jehovas vitner. Gjennom ham fikk vi vite at Gry Nygård lå i rettslig tvist med trossamfunnet fordi hun var blitt utstøtt mot sin vilje etter å ha meldt fra om det hun mener var et overgrep. Vi tok kontakt og fikk møte Gry sammen med hennes advokat. Her var det en helt unik mulighet til å høre de eldste i Jehovas vitner live.

I og med at dette var en sivil retts sak, ville det prinsipielt ikke være ulovlig å filme i slike sammenhenger. Men det er dommeren som bestemmer hvorvidt slik tillatelse skal gis. Brennpunkt henvendte seg derfor på forhånd til dommeren i saken, Rune Nordby, og ba skriftlig om tillatelse til å filme under rettsforhandlingene (se vedlegg 7.5).

Jehovas vitners advokat argumenterte mot filming, men dommer Nordby ga klarsignal med følgende begrunnelse: «Retten legger til grunn at saken kan ha offentlig interesse, og at saken allerede har vært omtalt i media. I denne saken kan hensynet til personopplysninger tilsi at det ikke foretas opptak. Retten legger imidlertid vekt på at saksøkte allerede har vært i samtaler med produksjonen og at hun opphever taushetsplikten for vitner. Retten antar videre at saken behandler forhold som allmennheten har behov og interesse for innsyn i.»

Det endte med at vi i to dager i februar 2020 filmet retts saken i Follo tingrett mellom partene. I episoden om Jehovas vitner fikk Norge på denne måten for første gang høre i full offentlighet argumentasjonen til de eldste, med Bibelen i hånd, om hvorfor og hvordan personer støtes ut av trossamfunnet.

1.7. I rommet mellom svart og hvitt

Helt fra første stund erfarte vi at kilder var skeptiske til media. Det gjaldt både medlemmer og avhoppere/utstøtte. Det ble fra kilder til dels kraftig advart mot å være for svart/hvitt i fremstillingen vår. For selv om de fleste av våre kilder var kritiske til sider av læren og praksisen i menighetene, hadde de også positive erfaringer fra sin oppvekst og livet i menighetene. Det ble derfor viktig for oss å finne kilder til episodene i dokumentarserien som kunne målbære en nyansert holdning til sine trossamfunn. Aller helst skulle disse hovedpersonene være medlemmer i trossamfunnene. Alternativet var mennesker som nylig var gått ut eller blitt ekskludert, men som samtidig ikke var fulle av aggresjon mot sine tidligere menigheter. Letingen etter de rette personene tok tid og var nødvendig.

I stor grad mener vi at vi har lyktes med dette. Reaksjonene i ettertid fra ledelse og andre i trossamfunnene har i hvert fall ikke vært negative mot Per Olav, Kolbjørn, Louise, Ida, Gry, Ragnhild og Samuel. Tvert imot har de i ettertid rapportert til Brennpunkt at de i all hovedsak har fått positive tilbakemeldinger på måten de har uttrykt seg og fortalt om sine erfaringer i de tre episodene av «Guds utvalde» - både fra medlemmer og avhoppere fra de aktuelle trossamfunnene.

1.8. Lederne lot seg ikke lede inn i fristelse

Vi lyktes ikke med å få lederne i de aktuelle trossamfunnene til å stille i «Guds utvalde.» For oss var dette viktig, og ble derfor et nederlag. Religiøse ledere har en helt spesiell makt over medlemmene. De er med å peke ut kursen for hvordan medlemmene skal leve livet sitt og oppnå frelse. Dette gir dem en helt spesiell innflytelse utover lederskapet i seg selv. Flere av medlemmene opplever at lederne er utpekt av Gud. Vi ønsket selvsagt å høre hva de hadde å si om sin egen rolle og makt.

Vi fikk avtaler om samtaler ansikt til ansikt med en del av ledelsen, inkludert styrelederen i BCC, lederen i Guds Menighet i Ørsnes og den norske talspersonen for Jehovas vitner. Forstanderen i Guds Menighet i Vikten lyktes vi bare å snakke med på telefonen. Felles for dem alle var en stor skepsis mot media generelt. Utallige timer med forsøk på å forklare hva prosjektet vårt gikk ut på og ønske om at seerne selv skulle få høre direkte hva lederne hadde å si om sitt trossamfunn eller kritikk som var reist mot dem, hjalp ikke. Begrunnelse for å ikke stille varierte:

■ Lederne i Guds Menighet uttrykte rett ut at de ikke så noe poeng i å stille opp. Brennpunkt ville uansett bare tegne et forfalsket bilde av menigheten.

■ Styreleder i BCC kom med krav for å stille til intervju som Brennpunkt ikke kunne akseptere. Kravene endret seg underveis i en langvarig og utmattende korrespondanse. (se kap. 4)

■ Jehovas vitner ga oss tillatelse til å besøke og filme under deres store, skandinaviske stevne på Brøndby stadion i København sommeren 2019. Men da vi begynte å gjøre opptak med utstøtte, ville de ikke lenger samarbeide med oss eller gi oss intervju. For oss var det helt uaktuelt at folk ikke skulle høre fortellingene til Ida, Louise og Gry.

1.9. Den store spagaten

Gjennom hele høsten 2020 var vi engstelige for trykket mot kildene våre. Facebook-sider, Instagram-kontoer, blogger og anonyme nettsider fremstilte oss som uærlige mennesker som hadde som mål å skade trossamfunnet (se kap. 4). Det krevde hyppig kildekontakt. Særlig med filmens hovedkarakter, Per Olav som vi hadde fulgt siden høsten 2019 gjennom tro og tvil.

Vi opplevde at hans tydelige nervøsitet var en viktig del av historien. Var det mer enn å være med på TV som gjorde ham så ukomfortabel? Hva risikerte han egentlig? Hva foregikk i hodet hans? Vi valgte å stille spørsmål rundt dette og vise det fram. Ganske enkelt fordi det sa noe om krysspresset den unge mannen var utsatt for: Ønsket hans om å fortelle veid mot stemmene på innsiden som fortalte at vi hadde onde hensikter.

Dette presset fikk stadig Per Olav til å vurdere om han skulle være med i filmen eller ikke. Derfor ble det viktig for oss å få frem hans refleksjoner rundt årsakene til at han ville delta. Her trakk han selv frem gruppetilhørighet som kunne stå i veien for egne tanker og meninger. Det å vise frem denne type motstand var et grep vi valgte å bruke gjennom alle prosesser. Her står TV-fortellingen og det å få tid til å følge prosesser i en særstilling. Seeren kan selv kjenne den usynlige kontrollen karakteren blir utsatt for. Motstanden vi møtte ble brukt positivt, til å avdekke hvordan disse mekanismene virker.

1.10. Frem og tilbake, inn og ut

Etter det første opptaket i Lofoten, tok et medlem i Guds Menighet kontakt med oss. Han hadde hørt rykter om at vi utelukkende var ute etter å kritisere, og var opptatt av å fortelle hvor bra det var å være i Guds menighet. Vi ringte ham umiddelbart og spurte om vi kunne få komme hjem til ham og intervju ham. Vi hadde et svært hyggelig møte, men vi burde vært mye mer forsiktig da vi stilte spørsmål rundt bekymringsmeldingen til BUFDIR. Den er en rød klut i trossamfunnet. Vi hadde ingen avtale om å ikke snakke om bekymringsmeldingen, men burde ha vurdert dette bedre i forkant. Han ville jo snakke om sine personlige erfaringer i trossamfunnet og ikke svare på kritikk.

Det gikk litt tid og en ny e-post kom. Han ville ikke være med i filmen likevel. Vi spurte han om vi kunne få møte ham igjen og vise ham de klippene vi ønsket å bruke. Så kunne han få se og ta avgjørelsen ut fra det. Han var tross alt opptatt av å få frem bra sider ved trossamfunnet sitt. Et halvt år senere møtte vi ham i Svolvær. Etter å ha sett sekvensen to ganger var han fornøyd og bestemte seg for å stille likevel. Både vi og han undertegnet kontrakten om at vi ikke skulle bruke annet materiale enn det han hadde sett.

Høsten 2020 angret han seg på ny og trakk seg. Vi tok det som et endelig nei og tok ham ut av filmen. Dette viser noe av ambivalensen til kildene og de metodiske utfordringene som stadig hjemsøkte oss. Vi jobbet mot en usynlig sosial kontroll. Hvorfor skulle kildene stole mer på oss enn folk i menigheten? Det var «De tre F-ene» mot våre «Tre T-er»: Tillit, tid og trygghet. Men også kunnskap og evnen til å skape forståelse hos kildene for hvorfor dette var viktig. Kristne har et sterkt forhold til ordet «sannhet» og «å vandre i lyset». Så hvis dette faktisk var sant, hvorfor skulle det da ikke komme ut i lyset?

2. FINGRENE I KOLLEKTBØSSA?

«Det er jo ved Guds nåde at noen er fattige og andre er rike iblant oss. Det må du huske på.» (Kåre Smith, åndelig leder i BCC)

Har lederne i BCC fått økonomiske fordeler ved at de har hatt tilgang til menighetens innsamlede midler? Grovt sagt: Er det noen som har hatt fingrene litt for langt ned i kollektbøssa? Og har dette bidratt til å binde medlemmene økonomisk til trossamfunnet?

Spørsmålene om ledernes økonomi har vært stilt av mange opp gjennom årene.

Dyktige kollegaer i Tønsbergs Blad, Dagens Næringsliv og Bygg.no har avdekket kompliserte selskapsstrukturer i ulike skatteparadiser og intrikate og hyppig skiftende eierforhold i en lang rekke selskaper med tilknytning til BCC. Det har også vært rettet kritisk søkelys på det voldsomme dugnadsarbeidet i menigheten – med påfølgende pengestrømmer. Men i realiteten har ingen klart å dokumentere at toppledelsen har hatt direkte privatøkonomiske fordeler av sin posisjon. Flere har beskrevet at lederne er blitt svært rike, men det er aldri blitt etablert en direkte kobling mellom dette og menighetens midler.

2.1. Utfordrende fordringer

Store deler av pengestrømmene i BCC ble i en tiårsperiode kanalisert til skatteparadiset Kypros hvor menigheten drev sin egen internbank (BCCF) gjennom såkalt cashpooling. Innsyn i regnskapene fra Kypros viste oss at innskutt kapital i BCCF på det meste var nesten 800 millioner kroner. Gjennom innsynsbegjæringer til Stiftelsestilsynet, samt Brønnøysund-regnskaper, fikk vi tilgang på de norske lokalmenighetenes økonomi. Balansen i regnskapene viste en betydelig utestående fordringsmasse.

På det meste hadde lokalmenighetene lånt ut hundrevis av millioner til BCCF. Penger som stammet fra hardt arbeidende medlemmer som ga både dugnadstimer og store beløp til menigheten lokalt, var altså havnet på Kypros. I tillegg kom innskutte midler fra lokalmenigheter andre steder i verden og fra privatpersoner. Det var grunn til å tenke at disse pengene ble disponert med stor grad av aktsomhet, slik man kan forvente når noen har gitt til ideelle formål. Ved å følge pengesporet ikke bare inn i, men også ut av BCCF, ønsket vi å se hvordan pengene ble lånt ut og til hva.

2.2. E-poster til glede og besvær

Høsten 2019 fikk vi tilgang til et enormt kildemateriale, 200.000 interne e-poster fra BCCF spede begynnelse og ti år fram i tid. Et gjennombrudd, men det var også flere problemer knyttet til dette:

■ E-postene stammet i utgangspunktet fra den beslaglagte datamaskinen til Jonathan van der Linden (JVDL). Han var i praksis sjef for BCCF fram til slutten av januar 2016. En måned etter sortien fra internbanken ble han arrestert av nederlandsk politi siktet for å ha underslått åtte millioner euro. Man kunne altså bruke *mot* oss at vi brukte opplysninger som stammet fra en som mange oppfattet som en kriminell kilde (han tapte etter hvert en sivilsak, og var siktet i en straffesak). Men slike kilder er også kilder. Presseetikken handler om å kontrollere opplysninger, sammenhengen de er gitt i og hva slags motiv som ligger bak, uansett hvilken kant de kommer fra.

■ Det ble derfor en stor jobb å kvalitetssikre og validere e-postene mot andre kilder. Var de ekte eller hadde noen manipulert dem?

■ Vi måtte også vurdere om vi ble brukt i et spill mellom JVDL og BCC?

■ Både DN og den nederlandske avisen NRC Handelsblad jobbet med de samme e-postene i 2016. Kunne vi finne noe de ikke hadde fått fram?

2.3. Enkle gullfunn

Dette gjorde vi for å kvalitetssikre e-postene:

■ Opplysninger i e-postene ble krysskjørt med data fra andre åpne kilder: Årsregnskaper, momsregnskaper, aksjonæroversikter, opplysninger fra eiendomsregisteret, rettsdokumenter, salgs- og kjøpekontrakter, notater og redegjørelser. Mye av informasjonen vi innhentet i denne delen av prosessen, baserte seg på et betydelig innsynsarbeid. Ett eksempel:

- *Kjøpet og salget av Nordli gård, hvor eiendommen til slutt havnet i en anonym stiftelse på Kypros.*
- I Brønnøysundregistrene og eiendomsregisteret fant vi en rekke opplysninger som ga oss mulighet til å sette opp en detaljert tidslinje. Ved å legge denne «oppå» opplysninger som kom fram i e-postene, kunne vi se om det var sammenfall av hendelser, personer, datoer og summer.
- Når man søker i Brønnøysund, er det lett å begrense seg til årsregnskaper. Men vi hadde stor glede av valget i nettbutikken som heter «Bestill andre dokumenter». Her kan man fort finne gull: Kapitalutvidelser, referater, styredegjørelser, kontrakter osv. De viktigste funnene knyttet til Nordli gård var en salgskontrakt og en redegjørelse fra styret i Kraakstad Invest. Disse dukket altså opp under funksjonen «andre dokumenter». Her kunne vi blant annet se at Bernt Aksel Larsen signerte som selger av Nordli Gård, til tross for at han hevdet at det var kona som eide den. Kontrakten inneholdt også en nøyaktig beskrivelse av eiendommen og fasilitetene der.

■ Vi hadde utstrakt kontakt med de involverte i straffesaken mot Jonathan van der Linden i Nederland. I denne saken spilte e-postene en viktig rolle. Men var det på noe tidspunkt

i etterforskningen eller avhørene kommet fram påstander fra aktorat eller forsvaret som tilsa at e-postene var manipulert? Vi fant ingen slike påstander.

Vi hadde bakgrunnsamtaler med kilder som kjente e-postene og som kunne bekrefte eller avkrefte om innholdet var blitt endret. Heller ikke disse kom med opplysninger som svekket e-postene som kildemateriale.

Ikke minst spurte vi mottakerne/avsenderne av e-postene helt konkret om det var opplysninger som var endret eller manipulert.

2.4. Hele verden som lekegrind

Når du plutselig sitter med 200.000 e-poster i fanget, kan materialet virke uoverkommelig. Hvordan skal man egentlig gå til verks? For å kunne søke i e-postene på en fornuftig måte, måtte vi avgrense. Her fantes det et bredt spekter av aktører og adresser i hele verden. Smiths venner og pengene deres vandret vidt: For eksempel til India, Kina, Dubai, Mexico eller Russland. Men hvem og hva var det vi ville ha tak i? Vårt mål var altså å finne ut om lederne i menigheten hadde hatt personlige fordeler av midlene som var plassert i BCCF. Derfor gjorde vi følgende:

Vi bestemte oss for hvilke personer vi ville konsentrere oss om. Vi kartla hvem som hadde vært ledere i menigheten på hvilke tidspunkt og hvilke relasjoner de hadde til hverandre. Vi bygde kildeunivers basert på datoer, felles investeringer, familieforhold, verv og yrkesutøvelse (en god del av e-postadressene indikerte hvor folk arbeidet).

Vi kartla eiendommer og selskaper som hovedpersonene eide eller hadde eid. Vi kjørte ut rolleutskifter og nettverkskart. Lite hokus pokus, men mye kjedelig arbeid via tradisjonelle kilder som BizWeb, Ambita, Folkeregisteret og Brønnøysund. Ved å hente opp historiske kunngjøringer fra de ulike selskapene, organisasjonene eller stiftelsene som man undersøker, er det relativt enkelt å få oversikt, både over personer og hendelser. Det er ofte en god idé å søke på «alle kunngjøringer» og lese fra bunn til topp.

Siden svært mye av eierskapet til de ulike selskapene endte opp utenfor Norge, hadde vi god hjelp av betalingstjenestene fra D&B Hoovers og D&B Onboard til globale søk (grisedyrt, men noen ganger verd pengene).

Til slutt satt vi med en lang liste over personer og selskaper vi kunne bruke som nøkkelord når vi søkte i e-postene. For å si det enkelt: Nåla var blitt litt større og høystakken mindre.

2.5. En gamechanger

Vi oppdaga tidlig at selskapet Baronesa Trading var sentralt i virksomheten til de to hovedpersonene Bernt Aksel Larsen og Kåre Smith. Første søk i basen ga oss drøyt 4300 e-poster som inneholdt Baronesa. Søket måtte avgrenses. Dessuten så vi tidlig at eierskap til selskapene i dette systemet skiftet fort. Hvis det plutselig var en ukjent trust som eide virksomheten, ville vi bli møtt med de vanlige argumentene: Dette er ikke vår eiendom, vi er ute av selskapet.

Men kunne vi finne en gitt periode hvor Smith og Larsen dokumenterbart hadde eid selskapet og samtidig hadde brukt BCCF som finansieringskilde for virksomheten der? Årsberetningene viste oss at de to hadde eid selskapet fram til desember 2012.

Derfor avgrensa vi søket i e-postene fra 2009 til 2012, en periode da de uomtvistelig var på eiersiden. Resultat: Fortsatt en kjempehaug med e-poster. Men i et gyllent øyeblikk snublet vi over en Excel-fil i denne haugen. Det var en oversikt over utlån fra BCCF, inkludert lånenummer. Dette ble en «gamechanger». Nå kunne vi søke spesifikt etter enkeltavtaler. Til slutt hadde vi skrellet funnene ned til ti konkrete avtaler som viste at Baronesa Trading hadde lånt millionbeløp fra menighetens internbank i den aktuelle perioden.

Samtidig gjorde vi søk i BCCFs interne dokumenter og fant såkalte «covenants», eller retningslinjer, som er helt avgjørende for godkjenning av hele virksomheten. Ved å sammenholde disse med de faktiske utlånene, kunne vi dokumentere at lederne hadde lånt menighetens penger – til sin egen private forretningsvirksomhet - i strid med reglene. Vi har så langt ikke fått noen forklaring fra de involverte på hvorfor og hvordan dette kunne finne sted.

Vi brukte samme fremgangsmåte til å dokumentere hvordan Bernt Aksel Larsen privat fikk låne 15,9 millioner kroner fra BCCF til utbyggingen av Nordli Gård. Likeledes kunne vi dokumentere hvordan han og den åndelige lederen, Kåre Smith, lånte penger i BCCF for å finansiere oppkjøpet av det tyske internettsselskapet Lampenwelt, investeringen som ga de to lederne en gevinst på 209 millioner kroner.

2.6. Hopping i skatteparadis

Høsten 2020 ble Steinar Riise ansatt som daglig leder i BCC. Navnet var kjent, vi hadde dumpet borti det i e-postsøkene våre. Det ble begynnelsen på en leksjon i bruk av såkalte «truster» i skatteparadiser.

Hva vi visste om skatteparadiser? Ikke mye. Men vi kunne få voksenopplæring fra eksperter i Skattedirektoratet og Tax Justice Network. Her svirret det ord som «Settlor», «Grantor», «Beneficiary» og «Trust deed». Disse begrepene måtte vi forstå fordi de forteller noe om roller og funksjoner i en trust. Så det ble noen timer på skolebenken.

Samtidig fikk vi en tydelig påminnelse fra ekspertene: En trust er en spesiell type stiftelse som stammer fra det engelske rettssystemet. Dette er sannsynligvis den beste metoden å juridisk adskille seg fra eierskap og dermed fra skatter og andre forpliktelser. Og ikke minst: Skjult eierskap er et alvorlig samfunnsproblem som legger til rette for økonomisk kriminalitet. Når det er mulig å skjule eierskap, reduseres eller elimineres også muligheten for kontroll. Dette undergraver velferdsstaten.

BCC drev altså en egen bank i skatteparadiset Kypros. Et dokument fra selskapsregisteret på Kypros knyttet til et navneskifte, viste oss at menighetsbanken på sin side var eid av en anonym trust med adresse på Bermuda (se vedlegg 7.6). Trusten var administrert av R&H Trust co., godt kjent for mange som har gjort søk i Panama Papers. Selskapet sier dette om bruken av trustene de tilbyr å sette opp: *«Carefully planned and structured, they can enable clients to preserve, protect and accumulate wealth, whilst minimising or deferring exposure to tax.»*

BCCF var med andre ord i godt selskap. Men så var det lederne i BCC, da. Benyttet de seg av truster også? Her kom Steinar Riise inn.

2.7. Kløppere på Kypros

Vi begynte å nøste på den enkleste måten. I Brønnøysund. Vi så at Riise allerede i 2011 etablerte sitt eget investeringsselskap. Men det som var underlig, var at alle dokumentene i AM & S Invest as (stiftelsespapirer, fullstendighetserklæring, vedtekter osv.) ble sendt videre til et selskap på Kypros som het Mastserve. Et kjapt søk viste at dette hadde som fremste forretningsidé å selge skallselskaper, bidra til skatteplanlegging og hjelpe kundene med å opprette truster. I e-postene så vi at Bernt Aksel Larsen anbefalte at Steinar Riise skulle få hjelp med etableringen på Kypros, og at det var BCCF-sjef Jonathan van der Linden som trakk i trådene overfor Mastserve.

Vi skjønnte etter hvert av e-postkorrespondansen at oppkjøpet av det tyske internettsselskapet Lampenwelt hadde noe med saken å gjøre. Men hva? Løsningen ble derfor nok en gang å lage en tidslinje hvor vi kombinerte de ulike opplysningene fra e-postene, offentlige registre, regnskapstall,

styrereferater, salgsprospekter, trustdokumenter og dokumenter fra Registrar of Companies på Kypros. Elementene i tidslinja var organisert på samme som tidligere: Dato, begivenhet, aktører og kilder/dokumentasjon.

Når vi leste alt dette i sammenheng, ble totalen interessant:

- Steinar Riise fikk låne penger i menighetsbanken på Kypros til private aksjekjøp i oljesektoren. Dette var i strid med utlånsreglene.
- På den andre siden ble han hjulpet til å etablere et skallselskap på Kypros som igjen ble dyttet inn i en anonym stiftelse.
- Alt dette ble tilrettelagt av BCCF-sjefen og Mastserve på Kypros.
- Skallselskapet og trusten ble deretter overtatt av Smith og Larsen som eide det gjennom sitt private investeringsselskap på Kypros.
- Regnskapene fra Kypros viste oss at det overtatte selskapet igjen hadde en viktig rolle. Det eide det tyske lampeselskapet som Larsen og Smith hadde kjøpt.
- Denne investeringen ble ikke synlig for omverdenen, men den var finansiert via menighetsbanken og den ga menighetstoppene flere hundre millioner kroner i privat fortjeneste.

2.8. Den totale henleggelse?

Økokrim etterforsket i flere år en hvitvaskings- og bedragerisak hvor Kåre Smith og Bernt Aksel Larsen hadde status som henholdsvis mistenkt og siktet. Denne saken dreide seg om transaksjoner i forbindelse med salget av det tyske selskapet Lampenwelt og ble henlagt i mars 2020. Henleggelsen skulle prege mye av svarene vi fikk både fra BCC og fra Smith og Larsen via deres advokat, Pål Sverre Hernæs.

Kort fortalt ble henleggelsen brukt til å besvare omtrent alle kritiske spørsmål rundt økonomi, selskaper og transaksjonen knyttet til de to lederne. Kortversjonen var at siden Økokrim hadde henlagt saken, var det knapt grunn til å stille et eneste kritisk spørsmål, henleggelsen dekket alt. For oss ble det viktig å ettergå dette. Vi hadde derfor fortløpende e-postkontakt med statsadvokaten som hadde ansvaret for etterforskningen. Og vi gjentok spørsmålet: «*I hvilken grad har Økokrim etterforsket andre økonomiske forhold enn salget av det tyske selskapet Lampenwelt?*» Med andre ord, er det slik at henleggelsen dekker nærmest alt de to lederne har drevet av økonomisk aktivitet?

Svaret fra førstestatsadvokat Elisabeth Harbo-Lervik var oppklarende. Etterforskningen dreide seg om hvitvasking knyttet til penger etter salget av Lampenwelt. Hun skrev blant annet: «*Vår etterforskning har vært konsentrert om å avdekke om det var en primærforbrytelse som lå til grunn for opprinnelsen til disse midlene*». Dette ble retningsgivende for oss. Vi kunne altså ikke slå oss til ro med at alt av økonomisk aktivitet i forretningsimperiet til Smith og Larsen aktivitet var etterforsket og funnet i orden av Økokrim.

Advokat Pål Sverre Hernæs hadde for øvrig fine faktureringsdager i denne perioden. Som advokat for både Smith, Larsen og BCC/Hustad Nilsen krevdes det gode evner til å sjonglere. Hvis vi hadde sendt spørsmål til Kåre Smith, kunne vi få til svar at, nei, det måtte Larsen svare på. Og siden Larsen var en helt annen klient, måtte han få en ny e-post med akkurat de samme spørsmålene.

Slik gikk nå dagene. Med e-poster frem og tilbake. Og noen ganger fikk vi til svar at «*Vår klient er på reise og har ikke hatt anledning til å se på denne saken i det siste*.» Samme dag kunne vi se at Bernt Aksel Larsen faktisk hadde anledning til å skrive et langt innlegg om NRK og Brennpunkt på sin private

blogg. At Larsen i det store og hele mener vi er relativt inkompetente når det kommer til økonomi og finans, tar vi til etterretning. På bloggen sin skriver han blant annet: «*Helt seriøst, jeg tror vi burde gå sammen og spandere et kurs i regnskap på NRK Brennpunkt-redaksjonen!*»

3. DAVID MOT GOLIAT?

I Norge er det kanskje ikke noe trossamfunn som er bedre enn BCC til å drive et strømlinjeformet og profesjonelt mediearbeid. I 2019 hadde media-avdelingen i BCC 37 faste ansatte, 20 prosjektmedarbeidere og et budsjett på over 36 millioner kroner. Målt mot NRK som sådan er det lite, men det nevnte budsjettet er større enn Brennpunkts. En del av det BCCs medieavdeling produserer, legges ut på åpne nettsider og kontoer på sosiale medier. Men en stor del er kun tilgjengelig for medlemmene via interne, passordbeskyttede sider. Det var en utfordring.

3.1 To virkeligheter

Materialet som utelukkende var ment for medlemmene, var åpenbart viktig for oss. Både for å få en større forståelse for trossamfunnet, men også som dokumentasjon på det vi fikk fortalt fra kilder på innsiden.

Et vendepunkt i forståelsen vår av trossamfunnet var da vi fikk spilt av et klipp fra podkasten som Kåre Smith og Bernt Aksel Larsen jevnlig publiserer. Podkasten er kun for medlemmer – og budskapet var svært annerledes enn det som ble presentert for offentligheten. Utad oppfordret ledelsen medlemmene om å ta kontakt hvis man hadde kritikk. Men i den interne podkasten fikk medlemmene høre at det ventet lidelser for dem som blandet seg i saker som andre er satt til å styre. (se vedlegg 7.3) Denne opplevelsen gjentok seg når vi fikk tilgang til mer materiale. Sendingene med pengeinnsamlingene lå bak passord, klipp med glade ungdommer på sommerleir lå ute på YouTube. Kåre Smiths taler om «å ofre alt man eier til Gud» fikk bare medlemmene se.

Til tross for at BCC hevder å være et åpent trossamfunn, opplevde vi at det var svært vanskelig å få tilgang til materiale fra de interne sendingene. Én ting var at program med innhold som kanskje kunne være kontroversielt kun ble sendt direkte, og om de ble lagt på de interne nettsidene så ville det være redigert ned. En helt annen ting var at når vi snakket med medlemmer om dette, så var de redde for konsekvensene om ledelsen skulle få vite at de viste oss noe.

3.2 Be så skal dere få

De interne TV-sendingene og podkastene som BCC publiserer, var avgjørende for i det hele tatt å kunne lage en film om trossamfunnet. Igjen handlet det om tid og tillit. BCC-kilder føret oss etter hvert med sendinger som strakte seg over mange år. Slik kunne vi selv se og høre taler som åndelig leder Kåre J. Smith eller andre har holdt de seneste årene fram til rett før dokumentarserien gikk på lufta. I begynnelsen fikk vi disse filene oversendt via e-post eller Dropbox.

Men da e-poster fra Brennpunkt begynte å lekke til en anonym nettside høsten 2020 (se kap. 4), ble noen av våre kilder svært nervøse for å fortsette med disse lekkasjene. Noen var til og med redde for at de ble overvåket av ledelsen. Løsningen på dette var at kildene kopierte opptakene fra TV-sendingene på minnepinner, som de personlig kom og overrakte medlemmer av Brennpunkts team på et trygt sted.

Tilgang er viktig for å forstå, men også helt avgjørende for å kunne gi en korrekt fremstilling. Puslespillet ble lagt med brikker fra forskjellige personer. Noen hadde spesielle sendinger de ønsket vi skulle høre eller se. Andre sendte oss opptak når vi ba om det. Det siste var viktig for å sikre at vi ikke

ble servert en ensidig fremstilling av TV-sendingene. De gangene vi fikk tilsendt klipp som kun bestod av korte utdrag, gjorde vi som Jesus sa: «Be, så skal dere få». Som oftest ble vi bønnhørt og fikk tilsendt hele sendingen. Å ha oversikt over kontekst og sammenheng på klippene, var helt avgjørende. Tidsperspektiv er også viktig. Derfor valgte vi å vise klipp fra ulike pengeinnsamlinger gjennom flere år, i tillegg til nye taler fra Kåre Smith. Alt tegnet det samme bildet.

Vi hadde flere etikk- og jusdebatter om hvor mye av det lekkede materialet vi kunne bruke. En del av filmen ble klippet ned etter råd fra en av NRKs jurister, både av hensyn til personvern og opphavsrett. Juristen understreket at alt vi brukte, måtte være journalistisk motivert.

3.3 Hva sier underteksten?

Etter halvannet år med kildearbeid og tilgang til timevis med interne TV-sendinger, så var det likevel noe som manglet. De talene som gjorde kildene våre opprørte og redde, var ikke de samme som vi hadde lagt merke til. Et utvalgt bibelvers lest opp i Kåre Smith sin podkast kunne ødelegge nattesøvnen til de som hadde kontakt med oss. Talene ble tolket og forstått – nemlig at det å gå mot menigheten får konsekvenser. Men ordene ble aldri uttalt. Gang på gang møtte vi medlemmer som fortalte at budskapet var tydelig. Men for oss var dette nesten umulig å formidle.

Dette var, og er, vanskelig å forholde seg til. For selv om denne frykten for å snakke fritt og åpent om livet i menigheten har vært en av de sentrale problemstillingene i prosjektet vårt, så skulle vi ønske vi hadde klart å formidle enda tydeligere hvordan ord fra en talerstol i de interne sendingene kunne treffe medlemmer så hardt. Likevel kunne det lekkede materialet hjelpe oss til å dokumentere følgende:

- At de som snakker negativt om menigheten blir omtalt som «rotter».
- At barn blir oppfordret til å gi penger til menigheten via en egen sparebøsse.
- At Kåre Smith kobler det å donere penger med evig frelse.
- At Kåre Smith spår en hevn over dem som ikke er «ett med menigheten».
- At Kåre Smith omtaler journalister som ondskapsfulle mennesker som medlemmene ikke skal stole på.

4. OG SÅ KOM MOSSAD PÅ BANEN ...

Det er helt klart krevende for motparten når en mediegygant som NRK kommer trampende. Dette ansvaret prøver vi å være bevisst. Mye stod på spill for de involverte i dette prosjektet – penger, intern anseelse, organisasjonens ve og vel, og ikke minst nære relasjoner. Det førte til massiv motstand, særlig fra ledelsen i BCC. Trossamfunnet liker å fremstille seg som en liten minoritet, men i realiteten er BCC et internasjonalt konsern i milliardklassen. Dette fikk vi erfare i denne produksjonen. I etterkant ser vi at BCC-konsernet hadde en mye mer organisert og strukturert kampanje mot oss enn vi forstod da vi stod midt i det.

En av våre kilder hadde høsten 2020 innbrudd i huset og ble frastjålet pc-en sin. Han og kona var hjemme da innbruddet fant sted og det oppstod basketak mellom kilden og innbruddstyvene. Kilden mener dette hadde sammenheng med våre undersøkelser, men vi har ikke bevis for at dette stemmer. Innbruddstyvene sitter i dag i varetekt og nekter så langt å si hvem som var deres oppdragsgivere. Kilden var en av dem BCC hevder står bak [en svertetekampanje utført av tidligere Mossad-agenter i påvirkningsselskapet Psy Group](#).

I ukene før og etter publisering mobiliserte menigheten massivt og koordinert med henvendelser direkte til NRK, på sosiale medier og gjennom andre medier. Etter vår publisering [kom det frem i](#)

[Medier 24 at BCC hadde leid inn påvirkningsbyrået First House](#) for å gjennomføre sin egen påvirkningskampanje mot Brennpunkt.

4.1. Har noen sett Kåre Smith?

Vi hadde et sterkt ønske om å møte Kåre Smith, som har en særstilling som åndelig leder i BCC, men også en mann som holder seg unna offentligheten. Vi ba kommunikasjonsansvarlig og styreleder Berit Hustad Nilsen om å formidle kontakt til Smith og ba om hans kontaktinformasjon. Tre uker senere kom svaret: Hun kunne kontakte Smith på NRKs vegne, men ikke utlevere hans kontaktinfo. Vi hørte ingenting fra Smith. Via folkeregisteret fant vi at han utvandret til Litchfield, USA 10. desember 2017. Et vitneavhør i USA ville gi oss nye muligheter til å finne ham:

- Vi tok kontakt med statsadvokatkontoret i New Haven og fikk tidspunkt for avhør.
- Vi oppsøkte rettslokalet, der vi venta i flere timer i lobbyen. Vaktene var vennlige, og stemninga var god. Men mot slutten av dagen snudde det. Brått ble de hyggelige vaktene hissige på å få oss vekk. Etter seks timer ble vi regelrett kasta ut med begrunnelse om at vi kunne være en fare for rikets sikkerhet.
- Etter mye masing fikk vi under hånden vite at Smiths to advokater hadde fått nyss om at vi var i bygningen og truet med anmeldelse om vi ikke ble kasta ut. Smith ble eskortert inn og ut bakveien på den store rettsbygningen.

Smiths hus lå rundt to timers kjøring fra rettsbygningen. Vi hadde skaffet oss tegninger av huset fra eiendomsregisteret in USA og fått tak i prospektet fra hussalget, og var derfor godt kjent med hvordan huset så ut både utvendig og innvendig. Vi ringte på døra. Datteren åpna. Smith var ikke hjemme, hevdet hun. Nok en gang mislyktes vi i jakta på Smith. Poenget med å ha hele denne prosessen med i filmen, var å få frem hvor utilgjengelig den åndelige lederen er. Det skulle gå over et halvt år før vi hørte noe mer fra ham.

4.2. Når setter vi punktum?

2. september 2020 sendte vi de første spørsmålene til Bernt Aksel Larsens advokat. Dagen etter fikk vi svar at de ville svare innen fristen, 8. september. Det hele så lovende ut. Men dette var bare starten på en omfattende korrespondanse med stadig utsettelse av tidsfrister. Svarene vi etter hvert fikk, var til dels forvirrende, dels unnvikende og genererte nye spørsmål fra oss.

Eksempelvis fikk vi beskjed av Larsen om at han måtte dra til St. Petersburg for å finne noen dokumenter for å kunne svare oss, men var dessverre forhindret i å reise på grunn av covid-19. Vi sendte nye spørsmål, mer dokumentasjon og ba om svar på gamle og nye spørsmål. I prosessen glemte også vi å stille vesentlige spørsmål til ny informasjon og måtte derfor sende ekstra spørsmål, mens vi ventet på svar på andre spørsmål. Spinnet var i gang.

Vi nærmet oss nå publisering av tre programmer og svarene fra Larsen lot vente på seg. Vi fikk stadig svar om at de ikke fikk lang nok tidsfrist. Vi ønsket å væreause, men var aller mest opptatt av å få konkrete svar på konkrete spørsmål. Vi opplevde også å få ulike svar på noen av spørsmålene utover høsten. I tillegg hevdet de altså at vår dokumentasjon var forfalsket og mente at vi selv måtte dokumentere at den ikke var det.

Vi diskuterte fortløpende når vi skulle sette strek. Det grunnleggende var at de skulle få alle muligheter til å svare, men vi hadde en deadline som nærmet seg med stormskritt og vi opplevde at dette ble utnyttet. Korrespondansen med Bernt Aksel Larsen og Kåre Smiths advokat varte i to måneder, frem til 3. november. Dels på grunn av stadig utsettelse av tidsfrister og dels fordi det dukket opp nye spørsmål fra oss ettersom svarene rullet inn.

Parallelt med denne prosessen hadde vi omfattende korrespondanse med styreleder i BCC, Berit Hustad Nilsen. Hun kom med sterke beskyldninger om at vi var ledd i en svertetekampanje i regi av påvirkningsbyrået PsyGroup. Hun hevdet at flere av våre kilder hadde leid inn Mossad-agenter for å sverte trossamfunnet og at Brennpunkt var en del av svertetekampanjen. Vi tok beskyldningene på alvor og startet omfattende research vinteren 2020 for å finne ut hvem PsyGroup var, hva de konkret hadde gjort og om noen av våre kilder var involvert i den påståtte kampanjen. I etterkant ser vi at denne prosessen kostet oss minst ¼ årsverk i ekstra arbeidstid (se kap. 4.4.)

4.3. Om å intervju seg selv

Berit Hustad Nilsen holdt lenge døren åpen for å stille til intervju. Det var et sterkt ønske fra oss å få intervju med henne for å kunne lage et mest mulig nyansert program. Men hun hadde tydelige krav til filmens innhold for å stille opp. Å akseptere disse ville stride mot vanlig redaksjonell praksis.

En måned før publisering trodde vi at vi hadde fått i stand en premissløs intervjuavtale med henne. Intervjuet skulle foregå på BCC sitt hovedkontor 7. oktober. Rett før avreise sendte vi e-post der vi skrev at vi så frem til intervjuet. Samtidig sendte Hustad Nilsen e-post til redaktøren i Dokumentar og samfunn der hun stengte døra for godt. Hun så det ikke «lenger hensiktsmessig» å stille opp til intervju.

Senere skulle Hustad Nilsen på ny overraske oss. Det var mandag kveld og teamet, advokat, prosjektleder, etikkredaktør og redaktør i Dokumentar- og samfunnsavdelingen var samlet for å kvalitetssikre journalistikken, ord for ord, bilde for bilde. Plutselig kom det en e-post fra Hustad Nilsen, med et vedlegg det tok lang tid å få lastet ned. Vi oppdaget en helt ny vri på imøtegåelse. Hustad Nilsen sendte oss en videofil, der hun pent sminket og lyssatt, svarte på alle spørsmålene vi hadde sendt henne.

Var dette noe vi kunne bruke? Vi vurderte det dit hen at kilder som ikke ønsker å stille til intervju, ikke kan intervju seg selv og forvente at vi skal bruke det. Det fratrar pressen enhver mulighet til oppfølgingsspørsmål og avklaringer, i strid med journalistikkens vesen og oppgave. I stedet skrev vi av det hun sa og siterte henne skriftlig i filmen.

4.4. Smake vår egen medisin ...

Under forhandlingene om intervju med Hustad Nilsen hevdet hun altså at BCC satt på omfattende dokumentasjon på at noen av våre kilder hadde leid inn PsyGroup. BCC hadde som reaksjon leid inn et internasjonalt etterforskningsbyrå som hadde laget en rapport som angivelig dokumenterte dette. Til Vårt Land opplyste BCC at de hadde brukt rundt 10 millioner kroner i arbeidet for å avdekke forholdene. Brennpunkt fikk imidlertid aldri innsyn i rapporten, ei heller vite hvem som sto bak den.

Vi opplevde i innspurten også det noe uvanlige at BCC lagde en egen «motdokumentar» på drøyt 20 minutter, med kraftige beskyldninger mot Brennpunkt og noen av våre kilder. Igjen var fokuset at Brennpunkt – og andre norske medier – mer eller mindre ukritisk videreformidlet PsyGroups svertetekampanje mot BCC. «Motdokumentaren» ble publisert på YouTube.

Gjennom nye kilder utenfor BCC fant vi allerede våren 2020 selv fram til intern dokumentasjon fra PsyGroup relatert til BCC. Vi fikk også tak i et forslag til en kontrakt fra

BCC tok i skjul bilder av NRKs medarbeidere til bruk i sin egen dokumentar. Foto: Skjermdump fra Youtube

PsyGroup som skisserte en mulig kampanje mot trossamfunnet. Men vi fant aldri gjennom våre undersøkelser dokumentasjon på at våre kilder hadde bestilt eller betalt en svertetekampanje bygget på falske påstander mot BCC. BCC la heller aldri fram noen konkrete beviser på dette.

Det utfordrende i denne langvarige korrespondansen med BCC var de gjentatte påstandene om kampanjen mot dem, uten at konkret dokumentasjon ble lagt fram. Vi støttet oss derfor på våre egne journalistiske undersøkelser. To måneder etter publisering fjernet BCC sin «motdokumentar» fra nettet med begrunnelsen at «deler av informasjonen er omstridt».

4.5. Lekker Marienlyst som en sil?

Samtidig med intervjuforhandlinger og tidkrevende imøtegåelse, dukket den anonyme nettsiden jvlreport.com opp. Det var skremmende å se at våre e-poster til deler av kildene våre var lekket og publisert på siden. Det skapte naturlig nok både frykt og usikkerhet i kildenettverket vårt. Var det ikke trygt å snakke med Brennpunkt? Vi måtte bruke tid på å berolige kildene, og samtidig ba interne dataeksperter finne ut hvem som stod bak nettsiden, men kom aldri til bunns i det. Daglig kom nye artikler basert på vår e-post korrespondanse med kilder, som ble stemplet som kriminelle og i ledtog med PsyGroup.

Hensikten var tydeligvis å knytte Brennpunkt til den påståtte svertetekampanjen til PsyGroup og hisse opp massene i forkant av publiseringen. Det lyktes de i stor grad med, sett i lys av en flom med innlegg i sosiale medier fra medlemmer i BCC. Disse innleggene hadde tatt opp i seg BCC-ledelsens narrativ om PsyGroup og Brennpunkt. Vi forsøkte å finne ut om e-postene våre var lekket eller hacket. NRKs datasikkerhet ble koblet inn og oppgraderte sikkerhetsnivået på teamets PC-er. Vi antar i ettertid at e-postene ble lekket av en kilde som både satset og spilte høyt, men har ikke klart å dokumentere dette.

4.6. På fylla med kilden?

Parallelt med publiseringen av den anonyme nettsiden etablerte et BCC-medlem en Facebook-side kalt «[Om Smiths Uvenner](#)». Siden ble fort fylt opp av hissige kommentarer mot Brennpunkt og kraftige personangrep mot Harald Eraker, en av journalistene i teamet. Sikkerheten rundt Eraker ble oppjustert. Bernt Aksel Larsen hadde også [tatt opp igjen sin blogg](#), der han gikk til direkte personangrep mot NRKs journalist.

Tonen ble stadig mer hissig. Da Facebook-siden publiserte et manipulert bilde av Eraker med en øl i hånden sammen med Jonathan van der Linden, valgte dokumentarredaktør Frank Gander å svare, noe som førte til nye personangrep rettet mot redaktøren. Vi valgte å ligge lavt videre. NRK er en sterk medieaktør med mye makt. Vi var enige om at vi skal tåle en del og la mennesker få ut frustrasjon.

Vi rettet fokuset mot publiseringen som nærmet seg. Vi måtte håndtere en vanskelig situasjon: Jonathan van der Linden, ville trekke seg fra dokumentaren ...

Manipulert bilde av NRKs journalist.

4.7. What's in it for Jonathan?

Hva gjør vi når folk trekker seg? Det er forskjell på kilder. Noen er urutinerte og byr på seg selv og sine innerste følelser. Det gjaldt ikke Jonathan van der Linden (JVLD). Helt i innspurten med filmen snudde han 180 grader og trakk absolutt alt han hadde sagt i intervju med oss. Men før han trakk seg, hadde

vi mottatt en e-post fra hans advokat der det kom frem at van der Linden var i forhandlinger med en stiftelse med tette bånd til BCC i Nederland. Dette var den samme stiftelsen som sommeren 2020 fikk JVDL dømt i en sivilsak til å betale tilbake åtte millioner euro. Vi var ikke i tvil om at van der Linden nå lett kunne bruke intervjuet fra høsten 2019 som et forhandlingskort.

I møter med etikkredaktør, advokat og redaktør i dokumentar og samfunn, ble vi enige om å publisere intervjuet med van der Linden. Det ble gjort nesten ett år tidligere og han hadde hatt mer enn god betenkningstid. Vi opplyste ham om beslutningen, men holdt på avtalen om å la ham få se de delene av filmen der han medvirket.

Etter visning på Teams, diskuterte JVDL saken med sin advokat. De kom med flere innsigelser. I møte med etikkredaktør og advokat ble vi enige om å følge noen av innsigelsene, men essensen i intervjuet ble stående.

4.8. En plutselig strøm av «velvillighet»

Det var som nevnt svært vanskelig å få medlemmer i tale i starten av prosjektet. Nå som det kokte på nettet med kritikk mot Brennpunkt og NRK, ble vi kontaktet av en mengde medlemmer som plutselig ville stille. Vi opplevde det som nok en kampanje fra ledelsen i BCC. Vi rakk ikke svare på alle e-postene, og det rant inn med klager over Brennpunkts ignoranse. Til slutt måtte vi oppbemanne teamet med flere personer for å klare å svare på alle henvendelsene.

På grunn av deadline var det umulig å få flere personer inn i filmen. Vi bestemte oss heller for å intervju en av innsenderne [i en av de store nettsakene som skulle publiseres samtidig med filmen](#).

5. AVSLØRINGER

I denne serien har vi avslørt følgende:

At lederne i BCC har lånt penger i menighetens bank i strid med retningslinjene og at de har benyttet seg av skallselskaper og truster i skatteparadis slik at innsyn og kontroll ikke har kunnet finne sted.

Gjennom innsyn i rettsdokumenter og rettsprosesser har vi vist hvordan i Jehovas vitner oppbevarer sensitive opplysninger om medlemmene. Avsløringer i Fædrelandsvennen på slutten av 2018 fortalte om trossamfunnets domsutvalg og ulovlig arkivering. Vi mener vi har kommet noen skritt videre. Vi fikk faktisk tilgang til sammendraget fra domsutvalget, med intime personopplysninger.

For første gang har vi fått høre hvordan nåværende ledere i Jehovas vitner selv beskriver de interne rettsprosessene i menigheten hvor medlemmer blir ekskludert.

Vi har avslørt en mangelfull oppfølging av bekymringsmeldingen rundt Guds Menighet i Lofoten. Gjennom søk i postlistene og innsynsbegjæringer dokumenterte vi at kommunen hadde henlagt bekymringsmeldingene fordi de var for generelle.

Bekymringsmeldingene var også rettet mot de to privatskolene i Guds Menighet. Utdanningsdirektoratet har ansvar for å følge opp privatskolene. Gjennom flere innsyn så vi at utdanningsdirektoratet hadde gjennomført kun skriftlige tilsyn. Vi kunne avsløre at de verken hadde besøkt skolene eller snakket med barna om hvordan de hadde det.

Gjennom søk i Statsarkivet i Kristiansand kunne vi dokumentere at grunnleggeren av Guds Menighet, Aanen Reinertsen var involvert i en straffesak hvor han stod tiltalt for misbruk av kvinner, overgrep mot barn, blasfemi og barnemishandling.

Den viktigste avsløringen er, slik vi ser det, bruken av negativ sosial kontroll, hvordan den virker og den dynamikken som oppstår i lukkede, kristne miljøer når ledere får stor makt.

6. PUBLISERING OG KONSEKVENSER

Filmene og materiale fra filmene og researcharbeidet er blitt publisert på NRK TV, NRK1, NRKs radiokanaler, NRK.no og i ulike sosiale medier (se vedlegg 7.2). I tillegg har debatten om trosfrihet kontra offentlig støtte rast både i tradisjonelle og sosiale medier. Det er publisert flere hundre oppfølgings saker og debattartikler av andre mediehus (se vedlegg 7.8). Det kom nesten 400 klager til Kringkastingrådet, men vi fikk full støtte der.

Planen vår var å fortelle innenfra - vekke følelser og skape debatt, men også at serien skulle legge premisser for den politiske behandlingen av ny tro- og livssynslov. Men temaet var så stort og vi gapte over så mye, at vi ikke rakk å publisere før selve stortingsbehandlingen. Det tar vi selvkritikk på. Men vi har samtidig som ambisjon å følge debatten videre og rapportere om det skjer noe med finansieringen av både friskolene og trossamfunnene.

Norge har vært et såkalt kristent land i over 1000 år. Spørsmål rundt Gud, penger, makt og trosutøvelse stikker dypt og berører mange. Det er også fascinerende at så mange lar seg overraske over hva som har foregått i lukkede menigheter over lang tid, selv i kirkesamfunn der naboen eller arbeidskollegaen kan være medlem. NRK Analyse forteller at oppslutningen rundt serien er unik i NRK-sammenheng. I snitt hadde hver episode nesten en million seere. Selv om avsløringen på det nåværende tidspunkt ikke har ført til umiddelbare endringer, opplever vi at det avtrykket journalistikken vår har satt i det offentlige Norge, ikke minst i Stortinget, er en betydelig og viktig konsekvens.

Oslo, 11. januar 2021

7. VEDLEGG:

- 7.1. *Hovedpubliseringer*
- 7.2. *Delpubliseringer*
- 7.3. *Fra podcasten «Fra Kåre»*
- 7.4. *Seertall*
- 7.5. *Søknad om filmtilatelse*
- 7.6. *Bekreftelse på eierskap*
- 7.7. *Oppfølginger i Stortinget*
- 7.8. *Publiseringer og oppfølginger av andre*

BRENNPUNKT: GUDS UTVALDE

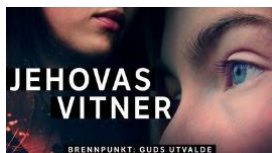
7.1 Hovedpubliseringer

TV-dokumentarer:

Det er ved Guds nåde at noen er fattige og andre er rike, sier den åndelige lederen i Smiths Venner. Er det derfor han selv er så rik?

[Se dokumentaren i NRK TV](#) Lengde: 60 minutter

De unge må gi intime detaljer til eldre menn. Den interne domstolen er nådeløs. Gjør du feil, kan du miste alt.

[Se dokumentaren i NRK TV](#) Lengde: 54 minutter

Ungene i Guds menighet får ikke gå på vanlig skole. Fagfolk er bekymret for at de blir isolert. Samtidig får skolen statsstøtte.

[Se dokumentaren i NRK TV](#) Lengde: 43 minutter

Nett-dokumentarer:

Mener Smiths venner binder medlemmene med frykt, familie og finans
– [Går du imot Kåre Smith, går du imot Gud](#)

Smiths Venner: Skjulte eierforhold og hundrevis av innsamlede millioner i skatteparadis

[Slik fant Smiths Venner veien til skatteparadis](#)

Måtte forklare seg om intime detaljer etter varsel om voldtekt
[Gry får ikke ha kontakt med barna sine etter det hun mener var en voldtekt](#)

Alvorlige varsler mot privatskolene til Guds Menighet i Lofoten
– [Isolerer barn på statens regning](#)

7.2. Delpubliseringer

DATO	Radio	Hva
11.11.2020	Nyhetsmorgen	Lukkede trossamfunn
11.11.2020	NRK Nyheter	AP vil ha kontroll på lukkede trossamfunn
18.11.2020	Nyhetsmorgen	Kvinne ekskludert fra Jehovas vitner og Oppvekst i Jehovas vitner
18.11.2020	Norske tilstander	Har dere hatt lyst til å melde dere inn i Jehovas vitner igjen?
19.11.2020	Dagsnytt 18	Kritikk av Smiths venner
21.11.2020	Ukeslutt	Å bryte ut av trossamfunn
25.11.2020	Oppdatert	Podkast: På innsiden av Jehovas vitner
25.11.2020	Nyhetsmorgen	Bekymring for barn i kirkesamfunnet Guds menighet i Lofoten.
25.11.2020	Nyhetssettermiddag	Lukkede trossamfunn
25.11.2020	NRK Nyheter	Vårt Land om lukkede trossamfunn
27.11.2020	Dagsnytt 18	Tettere oppfølging av skoler
06.12.2020	Mlm himmel og jord	Om religion og makt

DATO	TV	HVA
11.11.2020	NRK TV	Brennpunkt - Guds utvalde: Smiths venner
11.11.2020	Dagsrevyen	Se hvordan Kåre Smith maner sine medlemmer til å gi penger til trossamfunnet
12.11.2020	Dagsrevyen	Smiths venner mener det foregår en skjult påvirkningsoperasjon mot trossamfunnet
18.11.2020	NRK TV	Brennpunkt - Guds utvalde: Jehovas vitner
18.11.2020	Dagsrevyen	Ledere i Jehovas vitner stiller unge jenter intime spørsmål som del av en intern rettsprosess
18.11.2020	Dagsrevyen	SV vil fjerne Jehovas vitners interne rettssystem
21.11.2020	Dagsrevyen	Ber tidligere medlemmer i Jehovas vitne klage til Datatilsynet
25.11.2020	NRK TV	Brennpunkt - Guds utvalde: Guds menighet
25.11.2020	Supernytt	Valgte å forlate Jehovas Vitner

DATO	NRK.NO	HVA	UNIKE BRUKERE
11.11.2020	Langlesing	Mener Smiths venner binder medlemmene med frykt, familie og finans	221620
12.11.2020	Langlesing	Smiths venner mener de er under angrep av israelske agenter	58184
14.11.2020	Langlesing	Skjulte eierforhold og hundrevis av innsamlede millioner i skatteparadis	152841
15.11.2020	Ytring	NRK-angrep på Smiths venner	172844
16.11.2020	Ytring	Folk med makt må tåle granskning	59849
19.11.2020	Nyhets sak	SV vil ha slutt på interne domstoler i trossamfunn	7951
20.11.2020	Langlesing	Jehovas vitners parallelle rettssystem krever to vitner for å dømme om voldtekt	197252
21.11.2020	Nyhets sak	– Tidligere Jehovas vitner bør klage	94692
25.11.2020	Langlesing	Alvorlige varsler mot privatskolene til Guds Menighet i Lofoten	212643
26.11.2020	Nyhets sak	Politikere sjokkert og opprørt over kristne privatskoler	166597

DATO	SOSIALE MEDIER	HVA	VISNINGER/ REKKEVIDDE
11.11.2020	Instagram	Hvor blir det av alle pengene som kommer inn til Smiths venner?	79,709
11.11.2020	Facebook	Hvor blir det av millionene som har kommet inn til Smiths venner?	350,000
11.11.2020	Facebook	Medlemmer i det norske trossamfunnet Smiths venner forteller om sosial kontroll og mangel på ytringsfrihet.	191,837
12.11.2020	Facebook	Smiths venner mener en militær påvirkningsoperasjon vil ødelegge trossamfunnet	54,207
14.11.2020	Facebook	Slik fant Smiths Venner-toppene veien til skatteparadis	242,363
16.11.2020	Facebook	Brennpunkt svarer Ole Gjems-Onstad.	306,641
18.11.2020	Instagram	Louise ble avhørt om sexlivet sitt	84,581
18.11.2020	Facebook	Louise måtte fortelle om sexlivet sitt til eldre menn i Jehovas vitner	370,000
19.11.2020	Facebook	SV vil ha slutt på Jehovas vitners interne domstoler	64,349
20.11.2020	Facebook	– Ordningen med det religiøse domsutvalget i Jehovas vitner er veldig brutal, sier en tidligere eldste i trossamfunnet.	156,977
22.11.2020	Facebook	Høyre oppfordrer Ida og Louse til å klage til Datatilsynet	29,512
25.11.2020	Instagram	Ida ble utstøtt fra Jehovas vitner fordi hun hadde en «løsaktig oppførsel»	94,443
25.11.2020	Facebook	– Det er ikke en plass jeg føler meg trygg, sier Samuel som gikk på Guds Menighets privatskole hele barndommen.	140,573
28.11.2020	Facebook	Ida ble utstøtt fra Jehovas vitner for «løsaktig oppførsel»	431,000
20.12.2020	Snapchat	Ida ble utstøtt fra Jehovas vitner for «løsaktig oppførsel»	253,000

7.3. Podkysten «Fra Kåre» 3. mars 2020

... i Norge for eksempel i dag er jo de fleste journalister aktivister. De er ikke interessert i sannheten. Nei de er interessert i sensasjon, sensasjon, sensasjon. Og da har de et bilde i sine egne syner av hvordan andre er. Og så vil de ha frem det bildet de mener om andre. Selv om det er helt uriktig. Og det har jo vi opplevd gang på gang.

Så slike mennesker kan du aldri stole på. Og de er som regel gudløse, og har ingen forståelse om det som hører Gud til. Ingen. Ingen interesse i å vite noe om det. Og det er i grunn veldig trist. For du tenker at du skulle få et sant bilde av situasjonen når du leser avisen. Men de tar frem sine egne bilder. Slik er det – og slik er det. Og folk tror på det.

Så tungen, den kan.. Akkurat som roret kan styre skipet i den retningen det vil. Så kan tungen, og tungens bruk styre menneskene. Det er åndsmakter blant dette her. Det er onde ånder som arbeider på menneskenes sjel. Og de tror at slik er det, og slik skal det være. Og det blir et uhyggelig virvar i verden på grunn av det.

Sånn må det ikke bli blant oss. Og jeg vil si det at det kan være veldig lett for også «vennene» å blande seg opp i ting som de ikke har noe med. De vil blande seg opp i ting som andre er satt til å styre. Akkurat som de forstår dette her. Og de må jo da komme i lidelser. For da skal de lide sier Peter. Sammen med slike kriminelle mennesker. For det er kriminelt å blande seg i andres saker.

Enhver skal gjøre regnskap for seg selv sier Paulus. Det ser ikke ut som de har lest det der. Eller forstått det. Så det må man være uhyre forsiktig med. For ellers kan du ødelegge deg selv. Ødelegge din egen tillit. Hold deg til Guds ord. Og det de sier om forskjellige ting. Sannelig – da har du en fremtid. Og vær ikke nidkjær på syndere. Men vær nidkjær for Herrens frykt. Det er det som gir fremtid og håp. Både for deg selv og for menneskene.

BRENNPUNKT: GUDS UTVALDE

NRK Analyse/Ragni Falkum Enerhaug

TSR: Total skjermrating (000) og %
All vanlig TV: rating per førstegangssending, repriser og opptak 1-99 dager
VOD: webrating i NRK TV

Måleperiode: publiseringsdato-06.01.2021

1. Smiths venner: 11.11.20-06.01.21
2. Jehovas vitner: 18.11.20-06.01.21
3. Guds menighet: 25.11.20-06.01.21

Kilde: TVOV-undersøkelsen, Kantar

10.01.2021

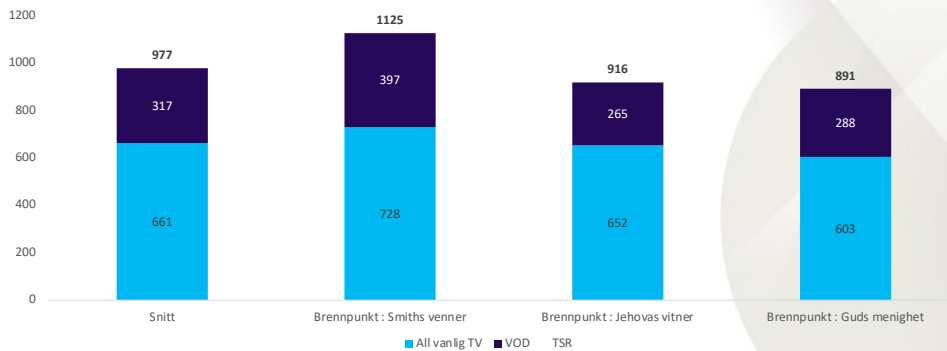
Bunntekst

1

TSR per episode

Rtg (000) i befolkningen 10-79 år.

All vanlig TV inkluderer førstegangssending, repriser og opptak 1-99 dager.

Kilde: TVOV-undersøkelsen, Kantar

10.01.2021

NRK Analyse

3

Kommentar

- Brennpunkt: Guds utvalde har i snitt blitt sett av 977 000 seere (TSR), og dette utgjør 22 prosent av den norske befolkningen mellom 10-79 år. Den første episoden ble sett av over 1,1 millioner.
- Oppslutningen rundt serien er unik i NRK-sammenheng, og ingen egenprodusert dokumentarserie basert på undersøkende journalistikk som har samlet så mange seere de siste tre årene.
- Guds utvalde ble rangert som den nest mest strømmede dokumentarserien i 2020, med 312 000 seere i snitt. Dette er svært gode seertall i NRK TV.
- Omtrent 20 prosent av voksne i alderen 30-49 år har sett dokumentarserien i snitt.

10.01.2021

NRK Analyse

2

7.5. Søknad om filmtillatelse

Til tingrettsdommer Rune Nordby - Midlertidige elementer

Melding

Slett Svar Svar til alle Videre-send Mote Vedlegg Flytt Søppel Regler Lest/ulest Kategoriser Følg opp

Til tingrettsdommer Rune Nordby

Harald Eraker <Harald.Eraker@nrk.no> onsdag 29. januar 2020 11:42
Til: follo.tingrett@domstol.no

Til tingrettsdommer Rune Nordby
Fra Harald Eraker, NRK Brennpunkt

Hei,

Jeg kontakter deg i forbindelse med en sak som er berammet til 12 – 14 februar i Follo tingrett, hvor jeg forstår at du skal være dommer. Det gjelder saken hvor Jehovas vitner - Ski menighet har stevnet Gry Helene Mollan Nygård, som er ekskludert fra Jehovas vitner (saksnr. 19-128095TVI-FOLL).

Vi er et team i NRK Brennpunkt som dekker denne saken og har hatt møter med Gry Nygård og hennes advokat Håkon Danielsen, som vi filmer/intervjuer i prosessen fram mot og under rettsaken. Saken er for oss interessant og viktig, både ut ifra hvilke konsekvenser ekskluderingen har personlig for Gry Nygård og prinsipielt i forhold til skjæringspunktet mellom juss og trosfrihet.

Det blir derfor spesielt interessant å høre partenes argumentasjon og bevisførsel i retten. Vi ønsker derfor å være til stede å gjøre opptak de aktuelle dagene som saken pågår (12-14 februar).

I utgangspunktet er det jo ikke forbud mot å gjøre opptak i sivile saker, og Nygård og hennes advokat ser ingen problemer i dette fra deres side. Håper derfor at det er i orden for deg også at vi er til stede og gjør opptak. Vi gjør selvfølgelig vårt ytterste for å ikke forstyrre rettsforhandlingene.

Det er bare å ringe meg hvis du ønsker mer informasjon om vår henvendelse.

Hilsen
Harald Eraker
NRK Brennpunkt
Tel: 941 51 889

7.6. Bekreftelse på eierskap

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
REPUBLIC OF CYPRUS

HE 160838

MINISTRY OF COMMERCE, INDUSTRY AND TOURISM
DEPARTMENT OF REGISTRAR OF
COMPANIES AND OFFICIAL RECEIVER
NICOSIA

14 February, 2011

CERTIFICATE

BCC FINANCIAL LIMITED

It is hereby certified that, in accordance with the records kept by this Department the following are the Shareholders of the above Company :

<u>Names and Addresses</u>	<u>Class (value)</u>	<u>No. of Shares</u>
R&H TRUST CO.(BERMUDA) LIMITED AS TRUSTEES OF THE GHF CHARITABLE FOUNDATION Parliament Street, 20 CORNER HOUSE Hamilton HM12, Bermuda	ORDINARY (EUR 1,71)	10000

for Registrar of Companies
(SG) ANDREAS KOUMBARIS

7.7 Oppfølginger i Stortinget

18.11.2020 [Skriftlig spørsmål fra Petter Eide \(SV\) til justis- og beredskapsminister Monica Mæland](#)

25.11.2020 [Skriftlig spørsmål fra Kari Henriksen \(A\) til barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad](#)

25.11.2020 [Skriftlig spørsmål fra Torstein Tvedt Solberg \(A\) til kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby](#)

26.11.2020 [Skriftlig spørsmål fra Freddy André Øvstegård \(SV\) til kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby](#)

02.12.2020 [Skriftlig spørsmål fra Torstein Tvedt Solberg \(A\) til kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby](#)

7.8. Publiseringer og oppfølginger av andre

DATO	HVA	HVOR
02.11.2020	«Lukkede trossamfunn» er et religionsfiendtlig begrep	Vårt Land Pluss
11.11.2020	Slik kan vi komme av «lukket-listen»	Vårt Land
11.11.2020	NRK: Medlemmer av BCC er redde for å ytre seg	Dagen Pluss
11.11.2020	Medlem av Smiths Venner: - Det er ikke bare lederne på toppen som mistenkeliggjør kritikere	Vårt Land Pluss
12.11.2020	Norges Kristne Råd bør si ja til Smiths Venner	Dagen
12.11.2020	Jeg tror oppmuntringen til å bruke sin ytringsfrihet er steget BCC trenger å ta for å bli oppfattet som et åpent trossamfunn	Sandefjords Blad
12.11.2020	Taust fra Norges kristne råd	Vårt Land Pluss
12.11.2020	Det er vanskelig for BCC å komme ut av rollen som Kristen-Norges sorte får	Vårt Land Pluss
13.11.2020	Ut av «lukket-listen»!	Sandefjords Blad
13.11.2020	BCC I TVSERIE PÅ NRK	Sandefjords Blad
13.11.2020	SLIK SVARER NRK BRENNPUNKT	Dagbladet
13.11.2020	NRK: Medlemmer av BCC er redde for å ytre seg	Dagen
13.11.2020	Dobbeltmoralsk av NRK	Dagbladet
13.11.2020	Smiths venner og uvenner	Vårt Land
13.11.2020	Opplever mistenkeliggjøring	Vårt Land
13.11.2020	190 klager etter Brennpunkt-dokumentar om BCC	Vårt Land Pluss
13.11.2020	Om feiring i mørketid, merkeligheter og fem musketerer	iNNOMAG
13.11.2020	MENINGER Dobbeltmoralsk av NRK	Dagbladet
13.11.2020	NRK gjør det umulig å forsvare seg	Vårt Land Pluss
14.11.2020	Si ja til Smiths Venner	Dagen
14.11.2020	Når Smith får nye venner	Dagen
14.11.2020	UVENNER?	Romerikes Blad
14.11.2020	Meiner NRK driv stigmatisering	Hallingdølen
14.11.2020	Smiths venner	Telemarksavisa
14.11.2020	Taust fra Kristen-Norge	Vårt Land
14.11.2020	Føler seg stigmatisert av NRK-dokumentar	Hallingdølen
14.11.2020	Vil oppdage at mange tenker veldig annerledes	Dagen Pluss
16.11.2020	Ingen overskrift tilgjengelig	Vårt Land
16.11.2020	270 klager etter Brennpunkt-dokumentar	Vårt Land
16.11.2020	BCC avviser påstander om hemmelighold og selvberikelse	NTB Info

16.11.2020	«Vi er skuffet over det bildet som tegnes av vårt trosfellesskap»	Fjordenes Tidende
16.11.2020	NRK og Smiths Venner i heftig ordkrig om millioner, hemmelige agenter og desinformasjon	Medier24 Pluss
16.11.2020	- Smith har ikke beriket seg på medlemmenes midler. Han har tvert imot gitt masse til menigheten.	Sandefjords Blad Pluss
16.11.2020	NRK svekker trosfriheten	Minerva
16.11.2020	Smiths venner tar til motmæle etter NRK-dokumentar	Dagen Pluss
16.11.2020	NRK: Reagerer på NRKs nye Brennpunkt-dokumentar	Norge IDAG
16.11.2020	- Maktmisbruk og dobbeltmoral fra NRK	Vårt Land
17.11.2020	Tro eller hjernevasking?	Dagsavisen
17.11.2020	Reaksjon på fremstillingen av menigheten vår i NRK Brennpunkt	Fjordenes Tidende
17.11.2020	Maktmisbruk og dobbeltmoral fra NRK	Vårt Land
17.11.2020	Upresist om ytringsfriheten	Vårt Land
17.11.2020	Uhederlig retorikk, Bore!	Vårt Land - verdidebatt.no
17.11.2020	"Vi er skuffet over det bildet som tegnes av vårt trosfellesskap"	Fjordabladet
18.11.2020	Avviser dokumentar	Sandefjords Blad
18.11.2020	Smiths venner tar til motmæle etter NRK-dokumentar	Dagen
18.11.2020	BCC tar til motmæle mot NRK	Sandefjords Blad
18.11.2020	Vi reagerer på fremstillingen av menigheten vår i NRK Brennpunkt	Firdaposten
18.11.2020	«Brennpunkt» og BCC	Sunnhordland
18.11.2020	«25 under 25»: Unge BCC-medlemmer: Et grovt overtramp fra NRK	VG Nett
18.11.2020	Det handler om de som ikke har det bra	Vårt Land
18.11.2020	Vil ha slutt på interne domstoler	Vårt Land
18.11.2020	Beviselig feilaktig fra NRK	Dagen
19.11.2020	Min side av saken er blitt ugyldig	Dagen
19.11.2020	Det handler om de som ikke har det bra	Vårt Land
19.11.2020	SV: - Vi kan ikke ha parallelle domstoler som dømmer folk ut av familien sin	Resett
19.11.2020	Skriftlig spørsmål fra Petter Eide (SV) til justis- og beredskapsministeren	Stortinget Saker og Publikasjoner
19.11.2020	SV vil ha slutt på interne domstolar i trussamfunn	Sunnmøringen
19.11.2020	«Jeg tenker at for å få inn noen penger så burde jeg kanskje startet en sekt?»	Dagsavisen
19.11.2020	«I kommentarfeltene på Facebook i etterkant av programmet hetses det over en lav sko»	Dagsavisen Demokraten
19.11.2020	NRK fremstiller BCC-medlemmer som hjernevasket	Dagen
19.11.2020	Har aldri hevdet at noen i BCC er hjernevasket	Dagen
20.11.2020	Krever mer tilsyn med trossamfunnene	Fædrelandsvennen
20.11.2020	Guds nåde over alle!	Rogalands Avis
20.11.2020	«Brennpunkt» og BCC	Sunnhordland
20.11.2020	Vil ha slutt på interne domstoler i trossamfunn	Fremover
20.11.2020	Brunstad og skammelig NRK-journalistikk	Norge IDAG
20.11.2020	NRK med feilinformasjon om Smiths Venner	Dagen
20.11.2020	«Vi er skuffet over det bildet som tegnes av vårt trosfellesskap»	Fjordabladet

20.11.2020	Anklage: Beskytter overgripere	Vårt Land
20.11.2020	Ingen overskrift tilgjengelig	Vårt Land
20.11.2020	Bekymret for Jehovas vitner-praksis	Vårt Land Pluss
20.11.2020	Ikke spør Jesus	Vårt Land
20.11.2020	SV vil ha slutt på interne domstoler i trossamfunn	Utrop.no
20.11.2020	Brunstad Christian Church - menighet eller sekt?	Vårt Land - verdidebatt.no
20.11.2020	Økt tilsyn med trossamfunn	Fædrelandsvennen
20.11.2020	Blir man hjernevasket av å vokse opp i Smiths Venner? Fra et tidligere medlems perspektiv	Vårt Land - verdidebatt.no
20.11.2020	Overtramp fra NRK? #BCC	Vårt Land - verdidebatt.no
20.11.2020	Unge Høyre foreslår å kutte trosstøtten	Vårt Land
21.11.2020	NRK og media som den 4. statsmakt	Hallingdølen
21.11.2020	Smiths venner	Varden
21.11.2020	NRK og media som den fjerde statsmakt	Hallingdølen
21.11.2020	- Mer tilsyn med trossamfunn	Fædrelandsvennen
21.11.2020	- For mange ekskluderes	Vårt Land
21.11.2020	De er med i Smiths venner - kjenner seg ikke igjen i NRK-dokumentaren	Dagen Pluss
22.11.2020	Furuli: - Terskelen for ekskludering er altfor lav	Vårt Land Pluss
22.11.2020	Tore (62): - Misjonering er verre enn telefonsalg	Aust Agder Blad Pluss
22.11.2020	- Rørende å sjå kor mange som bryr seg	Vårt Land
23.11.2020	Gryttens feilaktige påstander	Dagen
23.11.2020	- Man er kalt til å bli lik Jesus	Dagen
23.11.2020	Over 320 klager på NRK-dokumentar: - Stigmatiserer en kristen minoritet	Kampanje
23.11.2020	Atlantic Crossing i K-rådet	NTB Info
23.11.2020	Kringkastingsrådet har fått over 300 klager på omstridt Brennpunkt- dokumentar	Medier24
23.11.2020	«Atlantic Crossing» blir tema i Kringkastingsrådet	Fjordabladet
23.11.2020	«Atlantic Crossing» blir tema i Kringkastingsrådet	VG Nyhetsdøgnet
23.11.2020	Brennpunkt-dokumentar og Tom Hagen-intervju opp for Kringkastingsrådet	Journalisten
23.11.2020	Lyst i bann - med statsstøtte	Dagsavisen Fremtiden
23.11.2020	SV og Jehovas vitner	Tønsbergs Blad
23.11.2020	Frida (22) har blitt møtt med mange fordommer: - Jeg følte meg rett og slett dum	Telemarksavisa Pluss
24.11.2020	BCC - bedre enn sitt rykte?	Dagen
24.11.2020	På Facebook hetses det over en lav sko	Dagsavisen
24.11.2020	NRK svarer Smiths Venner	Dagen
24.11.2020	Kritisk journalistikk overfor religiøse miljø	Dagen
24.11.2020	- Misjonering er verre enn telefonsalg	Aust Agder Blad
24.11.2020	«Atlantic Crossing» i Kringkastingsrådet	Dagsavisen

24.11.2020	Kritisk journalistikk, NRK og såkalt lukkede religiøse sammenhenger	Dagen
24.11.2020	Økokrim frikjente BCC, men NRK sier at lån er irregulære	Dagen
24.11.2020	Brennpunkt på innsiden av Guds Menighet: - Helt klart utfordrende	Lofotposten Pluss
24.11.2020	Mæland om Jehovas vitner-praksis: - Ikke ulovlig å slå ned på handlinger som ellers er lovlige	Vårt Land Pluss
24.11.2020	KrF-politiker reagerer på NRK-dokumentar om Smiths venner	Dagen Pluss
25.11.2020	- HELT KLART UTFORDRENDE	Lofotposten
25.11.2020	- Følte meg dum og stigmatisert	Telemarksavisa
25.11.2020	Lyst i bann - med statsstøtte	Dagsavisen
25.11.2020	Hvem er det som feilinformerer?	Dagen
25.11.2020	Smiths Venner og Jesus: Et forsøk på oppklaring	Dagen
25.11.2020	Hva er det Bibelen egentlig lærer - økt tilsyn med trossamfunn	Fædrelandsvennen
25.11.2020	328 har klaget til Kringkastingsrådet etter Brennpunkts dokumentar om BCC	Vårt Land Pluss
25.11.2020	Direkte: Kringkastingsrådet behandler omstridt dokumentar	Norge IDAG
25.11.2020	Over 300 klager mot NRKs Smiths venner-dokumentar: Se klagebehandlingen her	Dagen
25.11.2020	Det kristne fellesskap - et gode eller et onde?	Vårt Land - verdidebatt.no
25.11.2020	Kringkastingsrådet ga bred støtte til omstridt NRK Brennpunkt-dokumentar: - Dette er viktig journalistikk	Medier24 Pluss
25.11.2020	NRK får støtte etter klagestorm: - Ikke vært ute etter å krenke noen sin religion	Kampanje
25.11.2020	Brei støtte til Brennpunkt-dokumentar om Smiths Venner i Kringkastingsrådet	Fjordabladet
25.11.2020	Bred støtte til Brennpunkt-dokumentar om Smiths Venner i Kringkastingsrådet	Vårt Land
25.11.2020	Kringkastingsrådet: - Når lederne i BCC ikke lar seg intervju av NRK fremstår det som om de har noe å skjule	Vårt Land Pluss
25.11.2020	Totalslaktet av historiker i Kringkastingsrådet: - NRKs troverdighet står på spill	Kampanje
25.11.2020	Kringkastingsrådet støtter NRKs Bunstad-dokumentar	Dagen Pluss
25.11.2020	Dokumentar avslører: Utdanningsdirektoratet skal undersøke nye bekymringsmeldinger knyttet til menigheten	Lofotposten Pluss
25.11.2020	NRK Brennpunkts skrekkbilde av en skole	Lofotposten
25.11.2020	Guds menighet-forstander ønsker nyansering: - Se dem som de menneskene de er	Lofot-Tidende Pluss
25.11.2020	Kvinner med skjørt og TV-frie stuer? Dette er Smiths venner i dag	Dagen Pluss
25.11.2020	Mona (41) filmet dokumentaren om Guds menighet	Lofot-Tidende Pluss
25.11.2020	- Barna i Guds Menighet fanges ikke opp	Vårt Land Pluss
26.11.2020	Mona filmet dokumentaren om Guds menighet	Lofot-Tidende
26.11.2020	Ap ut mot KrF-støtte til Brunstad	Dagen
26.11.2020	Kringkastingsrådet støtter Brunstad-dokumentar	Dagen
26.11.2020	UTDANNINGSDIREKTORATET SKAL UNDERSØKE NYE BEKYMNINGSMELDINGER KNYTTET TIL MENIGHETEN	Lofotposten

26.11.2020	Guds menighet-forstander mener at problemet med utenforskap avhenger av person, ikke religion	Lofot-Tidende
26.11.2020	Trossamfunn i Norge bør finansiere seg selv	Resymé av Dagens Næringsliv skrevet av Retriever
26.11.2020	Brennpunkt får støtte i Kringkastingrådet	Vårt Land
26.11.2020	Skriftlig spørsmål fra Torstein Tvedt Solberg (A) til kunnskaps- og integreringsministeren	Stortinget Saker og Publikasjoner
26.11.2020	Skriftlig spørsmål fra Kari Henriksen (A) til barne- og familieministerens	Stortinget Saker og Publikasjoner
27.11.2020	Undersøker nye meldinger	Avisa Nordland
27.11.2020	Eksredaktør og First House-topp jobbet for Smiths Venner i lobbykampanje mot NRK	Medier24 Pluss
27.11.2020	Eksredaktør og First House-topp jobbet for Smiths Venner i lobbykampanje mot NRK	KOM24
27.11.2020	Jehovas vitner finner opp eksklusjonsgrunner	Vårt Land
27.11.2020	Sosial kontroll kan ikke gå under radaren	Vårt Land
27.11.2020	Tarjei Gilje: Frykten for å bli stemplet som sekt	Dagen Pluss
27.11.2020	Norsk Pokerforbund vil ikke ha NM på Oslofjord Convention Center	Vårt Land Pluss
28.11.2020	- STEMMER IKKE AT VI ISOLERER BARNA	Lofotposten
28.11.2020	Frykten for sektstempling	Dagen
28.11.2020	Forstander avviser at de isolerer barna	Avisa Nordland
28.11.2020	Ber Ropstad komme på banen	Vårt Land
28.11.2020	De lukkedes samfunn og syndenes forlatelse	Vårt Land
28.11.2020	Jehovas vitner finner opp eksklusjonsgrunner	Vårt Land
28.11.2020	Medienes granskning av trossamfunn må ønskes velkommen	Vårt Land
30.11.2020	Kirken og påvirkningen	Vårt Land
30.11.2020	Sosial kontroll kan ikke gå under radaren	Vårt Land
30.11.2020	Ingen overskrift tilgjengelig	Vårt Land
30.11.2020	Kirken og påvirkningen	Vårt Land
01.12.2020	Kan alt tillates i Guds navn? Stopp statsstøtten!	Eidsvoll Ullensaker Blad
01.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Laagendalsposten
02.12.2020	I skyggen av Brennpunkt	Dagen
02.12.2020	- Skillet på Napp omtales lokalt som «nappsfjæringer» og «vektningan», og er en klassisk fortelling om «vi» og «de andre»	Lofot-Tidende
02.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Fremover
02.12.2020	Kan alt tillates i Guds navn? Stopp statsstøtten!	Eidsvoll Ullensaker Blad
02.12.2020	Andakt?	Vårt Land - verdidebatt.no
02.12.2020	Enda et spørsmål om Guds menighet i Stortinget	Lofotposten Pluss
03.12.2020	Budfir som religiøst kontrollorgan?	Dagen
03.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Lofotposten
03.12.2020	Om «Guds utvalde»	Jarlsberg
03.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Dagen

03.12.2020	Til deg som lever i lukket menighet	Smaalenenes Avis
03.12.2020	Reagerer på forslag: - Hårreisende å bruke trosstøtten som sanksjonsmiddel	Vårt Land Pluss
03.12.2020	Buudir som et religiøst kontrollorgan	Dagen
03.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Dagen
03.12.2020	Tidligere medlem til BCC: Trekk påstander, hvis ikke blir det søksmål	Vårt Land Pluss
03.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Tønsbergs Blad
04.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Sunnhordland
04.12.2020	Til deg i lukket menighet	Avisa Nordland
04.12.2020	BCC må ha økonomiske muskler	Vårt Land Pluss
04.12.2020	BCC må ha økonomiske muskler	Vårt Land
04.12.2020	– Hårreisende å bruke trosstøtten som sanksjonsmiddel	Vårt Land
04.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Lindesnes Pluss
04.12.2020	Finn årene før du ror, Ola Grytten	Vårt Land - verdidebatt.no
04.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Sunnhordland
05.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Lindesnes
05.12.2020	Skandalepredikanten med hovedsete i Arendal	Agderposten
05.12.2020	Et forsvar for vår tid	Sandefjords Blad
05.12.2020	Hva styrer sakene mot BCC?	Sandefjords Blad
05.12.2020	Skandalepredikanten som hadde hovedsete i Arendal	Agderposten Login
06.12.2020	Menneskerettighetene gjelder også i Rikets sal	Østlands-Posten
06.12.2020	Misbruk av mistankens hermeneutikk	Dagen
07.12.2020	Nye utfordringer for familiene	Helgelands Blad
07.12.2020	Medienes søkelys på kristne trossamfunn	Dagen
07.12.2020	Kaller det «på mange måter beklagelig»	Telemarksavisa
07.12.2020	Det NRK Brennpunkt unnlot å ta med	Nordnorsk debatt
07.12.2020	En kulturkonservativ norgeshistorie	Kulturplot
07.12.2020	Korona-frykten	Vårt Land
07.12.2020	Tidligere medlem truer BCC med søksmål	Vårt Land
07.12.2020	Troende som ikke ser andres ulykke	Religioner.no Firda Tidend
07.12.2020	Menneskerettighetene gjelder også i Rikets sal	Tønsbergs Blad
07.12.2020	Hvorfor er det så vanskelig for en avis fra lille Vestfold å forstå BCC?	Tønsbergs Blad
08.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Firda Tidend
08.12.2020	Tilknyttet kristne «Friskoler»s undervisningsform og dikteren Arnulf Øverlands visdomsord «Du må ikke tåle så inderlig vel den urett som ikke rammer deg selv»	Lofotposten
08.12.2020	- Lukkede trossamfunn er preget av skambelagt seksualitet	Vårt Land Pluss
08.12.2020	– Lukkede trossamfunn er preget av skambelagt seksualitet	Vårt Land
09.12.2020	Hvorfor er det så vanskelig for en avis fra lille Vestfold å forstå BCC?	Tønsbergs Blad
09.12.2020	Enda et spørsmål om Guds menighet i Stortinget	Lofotposten
09.12.2020	Menneskerettighetene gjelder også i Rikets sal	Østlands-Posten

09.12.2020	Kan alt tillates i guds navn?	Romerikes Blad
09.12.2020	Nødvendig kontroll av friskoler	Dagen
09.12.2020	Ørsnes-lærer om Guds menighet-dokumentar: - Jeg føler meg ikke mye respektert for valget jeg har tatt om å leve et litt annerledes liv enn flertallet	Lofot-Tidende
09.12.2020	BCC: NRK bidrar til å forsterke fordommer	Vårt Land Pluss
10.12.2020	SV og Jehovas vitner	Tønsbergs Blad
10.12.2020	Guds Menighet og barnevernet	Lofot-Tidende
10.12.2020	- Jeg føler meg ikke mye respektert for valget jeg har tatt om å leve et litt annerledes liv enn flertallet	Lofot-Tidende
10.12.2020	Utdanningsministeren svarer om integrering på Vikten og Ørsnes: - Friskolene skal være åpne for alle	Lofot-Tidende
10.12.2020	Vil ha strengere lov for religiøse skoler	Vårt Land
10.12.2020	Menneskerettighetene gjelder også i Rikets sal	Sandefjords Blad
10.12.2020	«Kyrkjene i Kinn treng vedlikehold - dei ber om meir pengar»	Fjordenes Tidende
11.12.2020	Religionskritikk i mangfaldssamfunnet	Dag og Tid
11.12.2020	Er oppdragelse negativ sosial kontroll?	Vårt Land
11.12.2020	Gåtefull menighet splitter bygda	Dagbladet Pluss
12.12.2020	Kan alt tillates i Guds navn?	Eidsvoll Ullensaker Blad
12.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Sandefjords Blad
12.12.2020	BCC - bedre enn sitt rykte?	Vårt Land
12.12.2020	BCC: Drøye påstander fra NRK	Vårt Land
13.12.2020	BCC - bedre enn sitt rykte?	Vårt Land
13.12.2020	- Til deg som lever i en lukket menighet	Gjengangeren
14.12.2020	Menneskerettighetene gjelder også i Rikets Sal	Sandefjords Blad
14.12.2020	Fra Smiths venner til pinsepastor	Dagen
14.12.2020	Melby avviser Ap-fremstøt om Guds menighet - freder friskoleloven	Vårt Land
14.12.2020	Fra Smiths venner til pinsepastor	Dagen Pluss
14.12.2020	Åpenhet koster	Vårt Land
15.12.2020	Freder friskole- loven	Vårt Land
15.12.2020	Åpenhet koster	Vårt Land
15.12.2020	Kan alt tillates i guds navn? Svaret på spørsmålet er dessverre «ja»	Eidsvoll Ullensaker Blad
17.12.2020	Menneskerettighetene gjelder også i Rikets sal	Tønsbergs Blad
17.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Gjengangeren
17.12.2020	Kommentar til NRK Brennpunkt spesielt, men også pressen og medias makt generelt	Lofotposten
17.12.2020	Brennpunkt og sektene	Romerikes Blad
17.12.2020	Hjelpekilden snart tomme for penger - håper på mer enn skryt fra politikerne	Vårt Land Pluss
17.12.2020	Er oppdragelse negativ sosial kontroll?	Vårt Land
18.12.2020	Det er ikkje synd å sparke fotball	Strilen
18.12.2020	Hjelpekilden håper på mer enn skryt fra politikerne	Vårt Land
19.12.2020	Til deg som lever i en lukket menighet	Tønsbergs Blad

19.12.2020	Kaja (38) vokste opp i Guds menighet: - Vi ble lært opp til at verden var ond, og at menneskene der ute kunne forderve oss. Men jeg opplevde at menneskene var snille.	Lofot-Tidende Pluss
21.12.2020	Utenkelig at journalisters personlige syn og antipati styrer sakene mot BCC?	Tønsbergs Blad
21.12.2020	Barn og unge i Guds menighet har også et behov for å bli sett	Lofotposten
21.12.2020	Må få et barnevern uten berøringsangst	Våganavisa
22.12.2020	Barn og unge i Guds meninghet har også et behov for å bli sett	Lofotposten
22.12.2020	BCC - eit svar frå innsida	Tønsbergs Blad
22.12.2020	Det er ikkje synd å sparke fotball	Strilen Pluss
23.12.2020	- Vi ble lært opp til at verden var ond, og at menneskene der ute kunne forderve oss. Men jeg opplevde at menneskene var snille	Lofot-Tidende
23.12.2020	Hvis du er kristen, som meg, blir du tatt for å være idiot	Bergens Tidende - Login
23.12.2020	Om Brennpunkt-dokumentaren og behovet for en konstruktiv lokal dialog	Lofotposten
23.12.2020	BCC har fjernet dokumentar etter nye opplysninger: - Deler av informasjonen er omstridt	Vårt Land Pluss
24.12.2020	Hvis du er kristen, som meg, blir du tatt for å være idiot	Bergens Tidende
24.12.2020	Når juleforbudet oppheves	Vårt Land
25.12.2020	Brennpunkt og behovet for en konstruktiv lokal dialog	Våganavisa
26.12.2020	Mona Fagerås var lærer på Napp på 90-tallet: - Det var ingen tvil om hvem som tilhørte menigheta, men vi hadde et godt samarbeid	Lofotposten Pluss
26.12.2020	Guds menighet-forstanderen etter Brennpunkt: - Jeg vil rette en varm takk til vårt nærmiljø utenfor vårt samfunn. Dere har vist evne og vilje til å se et mer nyansert bilde av oss enn NRK	Lofot-Tidende Pluss
29.12.2020	BCC - eit svar frå innsida	Tønsbergs Blad
29.12.2020	- DET VAR INGEN TVIL OM HVEM SOM TILHØRTE MENIGHETA, MEN VI HADDE ET GODT SAMARBEID	Lofotposten
29.12.2020	Om Brennpunkt-dokumentaren og behov for en konstruktiv lokal dialog	Lofotposten
04.01.2021	BCC har fjernet dokumentar etter nye opplysninger: – Deler av informasjonen er omstridt	Vårt Land
04.01.2021	Noen kommentar til debatten etter Brennpunkts "Guds Utvalgte" og Guds Menighet	Lofotposten
04.01.2021	NRK Brennpunkt om sekter	Romerikes Blad
05.01.2021	Noen kommentar til debatten etter Brennpunkts «Guds Utvalgte» og Guds Menighet	Lofotposten
05.01.2021	Mæland om Jehovas vitner-praksis: - Ikke ulovlig å slå ned på handlinger som ellers er lovlige	Vårt Land